

แผนจัดหารายได้ กองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕

(ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔)

และ

แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔

กองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓)

แผนจัดหารายได้กองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕
(ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔)

คณะที่ปรึกษา

ดร.รวิวรรณ ภูริเดช

เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ดร.พิรุณ สัยยะสิทธิ์พานิช

รองเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นายประเสริฐ ศิรินภาพร

รองเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นายมนต์สังข์ ภูศิริวัฒน์

รองเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บรรณาธิการ

นายอิศรพันธ์ กาญจนเรชา

ผู้อำนวยการกองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม

ผู้เรียบเรียง

นางรพีพร ชันโอสาร

ผู้อำนวยการกลุ่มงานนโยบายและแผน

นางสาวณัฐนันท์ ทะแดง

นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ

ออกแบบ

กลุ่มงานนโยบายและแผน

จำนวนหน้า ๕๗ หน้า

พิมพ์เมื่อ กันยายน ๒๕๖๓

จัดพิมพ์โดย

กองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาคารทีปโก ๒ เลขที่ ๑๑๘/๑ ถนนพระรามที่ ๖ แขวงพญาไท

เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๙๘

โทรสาร ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๘๘

เว็บไซต์ www.envfund.onep.go.th

เฟซบุ๊ก www.facebook.com/envfund.onep/

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗
โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สารบัญ

		หน้า
บทที่ ๑	บทนำ	๑
	๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
	๑.๒ วัตถุประสงค์	๓
	๑.๓ เป้าหมาย	๓
	๑.๔ ผลผลิต	๓
บทที่ ๒	สถานภาพและปัจจัยทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม	๕
	๒.๑ รายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม	๕
	๒.๒ ค่าใช้จ่ายของกองทุนสิ่งแวดล้อม	๑๑
	๒.๓ เงินคงเหลือสุทธิของกองทุนสิ่งแวดล้อม	๑๓
	๒.๔ ประมาณการรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕	๑๓
	๒.๕ ประมาณการค่าใช้จ่ายของกองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ (ไตรมาสที่ ๓ - ๔) - ๒๕๖๕	๑๔
	๒.๖ การวิเคราะห์สถานภาพการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม	๑๕
	๒.๗ โอกาสและความเป็นไปได้ในการจัดการรายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม	๑๘
บทที่ ๓	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis) ของการจัดการรายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม	๒๐
	๓.๑ การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม	๒๐
	๓.๒ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และปัญหาอุปสรรค ในการหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม ตามแหล่งรายได้ในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕	๒๓
บทที่ ๔	แนวความคิดการขับเคลื่อนแผนจัดการรายได้	๒๘
	๔.๑ แนวความคิดการขับเคลื่อนแผนจัดการรายได้	๒๘
	๔.๒ กลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้ และการแก้ไขปัญหาอุปสรรคของรายได้ในแต่ละแหล่ง	๓๔

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ ๕	วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์	๔๒
	๕.๑ วิสัยทัศน์	๔๒
	๕.๒ เป้าประสงค์	๔๒
	๕.๓ กลยุทธ์การหารายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕	๔๒
บทที่ ๖	แผนปฏิบัติการหารายได้กองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕	๔๘
	๖.๑ การดำเนินงานเพื่อหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม	๔๘
	๖.๒ แผนปฏิบัติการภายใต้แผนหารายได้กองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔)	๔๙
บทที่ ๗	การติดตามและประเมินผล	๕๗
	๗.๑ แนวทางดำเนินการ	๕๗
	๗.๒ กลไกการดำเนินการ	๕๗

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๑	ประมาณการรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อมระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕	๑๔
------------	--	----

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ ความเชื่อมโยงแผนปฏิบัติการระยะยาวกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ กับนโยบายและแผนต่างๆ	๔
ภาพที่ ๒ สัดส่วนของการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม จำแนกตามมาตรา ๒๓ แห่ง พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๖๓	๑๒
ภาพที่ ๓ การจัดสรรงบประมาณกองทุนสิ่งแวดล้อม จำแนกตามเงินกู้และเงินอุดหนุน ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๖๓	๑๓

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

กองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นทุนหมุนเวียน จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อเป็นมาตรการทางการเงินที่สร้างแรงจูงใจ ในการสนับสนุนหน่วยงานต่างๆ ทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน และองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม (NGOs) ในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งเมื่อพิจารณาแหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดแหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

- ๑) เงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงตามจำนวนที่นายกรัฐมนตรีกำหนด
- ๒) เงินโอนมาจากเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิต ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๕
- ๓) เงินค่าบริการและค่าปรับที่จัดเก็บตามพระราชบัญญัตินี้
- ๔) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราวๆ
- ๕) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ
- ๖) เงินจากดอกผลและประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทุนนี้
- ๗) เงินอื่นๆ ที่ได้รับเพื่อดำเนินการกองทุนนี้

ที่ผ่านมา พบว่ากองทุนสิ่งแวดล้อมมีรายจ่ายแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ขณะเดียวกันรายรับของกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามที่ระบุไว้ในแหล่งรายได้ ตามมาตรา ๒๒ ที่ได้รับเข้ามาไม่สมดุลกับรายจ่ายในแต่ละปี ส่งผลต่อการดำเนินภารกิจเพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของกองทุนสิ่งแวดล้อม และมีความเสี่ยงต่อความไม่ยั่งยืนของกองทุนในอนาคต จากสภาวะปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน กองทุนสิ่งแวดล้อมได้มีการกำหนดกลยุทธ์ด้านการพัฒนาศักยภาพทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม ภายใต้แผนปฏิบัติการระยะยาวกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นกรอบนโยบายในการบริหารงานกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคจากการจัดหารายได้ที่ยังไม่มีประสิทธิภาพตามแหล่งรายได้ที่ระบุไว้ในตามมาตรา ๒๒ โดยกลยุทธ์ดังกล่าวฯ ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาความเป็นไปได้ในการเพิ่มแหล่งรายได้จากแหล่งเงินทุน ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ตลอดจนมุ่งเน้นการดำเนินการตามหลักการของกองทุนสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด รวมถึงการศึกษาและพัฒนาแหล่งรายได้ต่างๆ ในการจัดหารายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อให้กองทุนมีรายได้อย่างต่อเนื่องและเป็นทุนหมุนเวียนที่มีศักยภาพทางการเงินที่มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ

บันทึกข้อตกลงการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดกรอบหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียน ด้านที่ ๑ การเงิน ตัวชี้วัดย่อยพิจารณาจากความสำเร็จในการจัดหารายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามเป้าหมายของแผนจัดหารายได้ โดยแหล่งรายได้อ้างอิงจากราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๒ ซึ่งประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

๑. การประเมินผลความสำเร็จของการจัดหารายได้ตามแผนจัดหารายได้ จะประเมินผลจากเป้าหมายตามแผนจัดหารายได้ในปี นั้นๆ
๒. แผนจัดหารายได้ หมายถึง แผนพัฒนารายได้ของทุนหมุนเวียนที่แสดงถึงมาตรการ/แนวทาง/กลไกการจัดหาแหล่งทุนและรายได้เข้ากองทุนฯ ซึ่งจัดทำเป็นแผนระยะยาวอย่างน้อย ๓ ปี โดยต้องมียุทธศาสตร์ประกอบอย่างน้อย ได้แก่
  - ๑) ข้อมูลรายได้ในแต่ละแหล่งตั้งแต่จัดตั้งกองทุนจนถึงปีบัญชี ๒๕๖๓
  - ๒) วิเคราะห์จุดแข็ง และปัญหา/อุปสรรค ในการหารายได้ในแต่ละแหล่ง
  - ๓) กลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้ และการแก้ไขปัญหาอุปสรรค ของรายได้ในแต่ละแหล่ง
  - ๔) การวิเคราะห์แนวทางในการจัดหารายได้เข้ากองทุนฯ จากแหล่งรายได้ที่มีความเป็นไปได้ในการเป็นแหล่งรายได้ใหม่ของกองทุนฯ เช่น เงินจากค่าใช้น้ำบาดาล เงินบริจาคจากบุคคลหรือนิติบุคคล เงินจากองค์กรระหว่างประเทศหรือต่างประเทศ เป็นต้น
  - ๕) แผนงาน/โครงการ ที่ครอบคลุมการดำเนินงานอย่างน้อย ๓ ปี ที่ตอบสนองต่อกลยุทธ์ในข้อ ๓ ประกอบด้วย
    - วัตถุประสงค์แผนงาน/โครงการ
    - กิจกรรมย่อย
    - ระยะเวลาดำเนินการในแต่ละกิจกรรมย่อย
    - ผู้รับผิดชอบ
    - ตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดเป็นจำนวนรายได้ที่จะได้รับในแต่ละแหล่ง โดยต้องกำหนดเป็นเป้าหมายอย่างชัดเจนในแต่ละปีจะต้องได้รับรายได้ในแต่ละแหล่งเป็นจำนวนเท่าใด
๓. แผนจัดหารายได้ต้องมีองค์ประกอบครบถ้วนทั้ง ๕ องค์ประกอบ และดำเนินการทบทวนทุกปี พร้อมได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกองทุนฯ

ดังนั้น สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม จึงได้ดำเนินการทบทวนแผนจัดหารายได้กองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔) ขึ้นมาเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดหารายได้ โดยการแสวงหารายได้ที่มีความแน่นอนและสม่ำเสมอ เพื่อให้เป็นกองทุนที่มีความมั่นคงและยั่งยืน และเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของประเทศได้ต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑.๒.๑ เพื่อทบทวนกรอบแนวทาง เป้าหมาย และกลยุทธ์ในการจัดหารายได้ที่ชัดเจน มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์และการบริหารงานกองทุน

๑.๒.๒ เพื่อให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีเงินทุนที่เพียงพอสำหรับการบริหารงานและสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายเป็นกองทุนที่มีความมั่นคงทางการเงิน

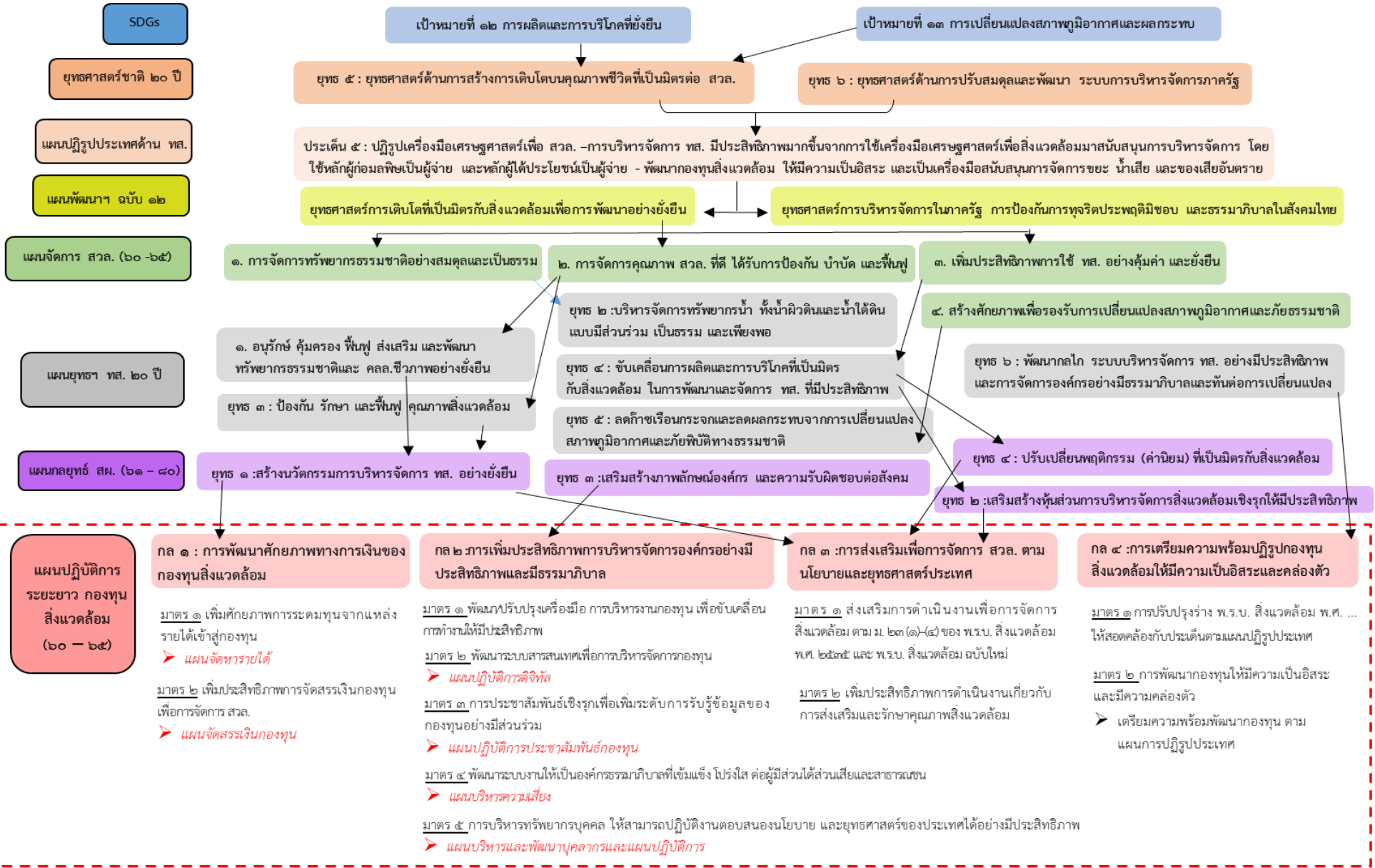
๑.๓ เป้าหมาย

มีรายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมไม่น้อยกว่า ๓๕๐ ล้านบาท ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๑.๔ ผลผลิต

เงินรายได้ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

ความเชื่อมโยงของแผนปฏิบัติการระยะยาว กองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ กับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนระดับ

ภาพที่ ๑ ความเชื่อมโยงแผนปฏิบัติการระยะยาวกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ กับนโยบายและแผนต่างๆ

บทที่ ๒

สถานภาพและปัจจัยทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม นับตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ *^๑ กองทุนสิ่งแวดล้อมมีแหล่งรายได้ตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในขณะที่ค่าใช้จ่ายตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ รวมทั้งสิ้น ๑๖,๔๓๒.๘๙ ล้านบาท การดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า กองทุนสิ่งแวดล้อมได้สนับสนุนเงินโดยมีสัดส่วนของการจัดสรรเงินกองทุนในลักษณะของเงินอุดหนุนมากกว่า เงินกู้ จึงทำให้เงินหมุนเวียนที่เข้าสู่กองทุนตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๒ มีสัดส่วนของเงินคืนกลับกองทุนในปริมาณน้อยมาก โดยเฉลี่ยรายได้เงินหมุนเวียนที่คืนกลับ เข้าสู่กองทุน ๕ ปีเฉลี่ยย้อนหลัง ประมาณปีละ ๙๕.๕๕ ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับเงินงบประมาณที่กองทุนสิ่งแวดล้อมต้องจัดสรรให้การสนับสนุนในแต่ละปี ซึ่งเห็นได้ว่า หากกองทุนสิ่งแวดล้อมยังไม่มียกงบประมาณเพิ่มเติมเข้ามาเป็นรายได้อย่างต่อเนื่อง อาจทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมไม่มียกงบประมาณที่เพียงพอในการให้การสนับสนุนเงินอุดหนุนและเงินกู้ในแต่ละปี และส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมในอนาคตได้

๒.๑ รายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๒ ระบุที่มาของเงินและทรัพย์สินของกองทุน โดยกองทุนสิ่งแวดล้อมประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- ๑) เงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงตามจำนวนที่นายกรัฐมนตรีกำหนด
- ๒) เงินที่โอนมาจากเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิต ตามพระราชบัญญัติงบประมาณค่าใช้จ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๕
- ๓) เงินค่าบริการและค่าปรับที่จัดเก็บตามพระราชบัญญัตินี้
- ๔) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราวๆ
- ๕) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ
- ๖) เงินจากดอกผลและผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทุนนี้
- ๗) เงินอื่นๆ ที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุนนี้

แหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ สามารถแบ่งได้เป็น ๓ ประเภท ได้แก่

- ๑) เงินที่ได้รับต่อเนื่อง ได้แก่ ค่าบริการและค่าปรับ ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร และดอกเบี้ยเงินกู้ยืม

* ปี ๒๕๖๓* : ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๓

๒) เงินที่ได้รับไม่ต่อเนื่อง ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายประจำปี เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ

๓) เงินที่ได้รับเป็นทุนประเดิม ได้แก่ เงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง เงินทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิต

๑. เงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงตามจำนวนที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงจัดตั้งขึ้นตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓ แห่งพระราชกำหนดแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๑๖ เพื่อรักษาระดับราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงภายในประเทศให้มีเสถียรภาพ ซึ่งเกิดจากการรวมกองทุนรักษาระดับน้ำมันเชื้อเพลิงกับกองทุนรักษาระดับราคาน้ำมันเชื้อเพลิง (เงินตราต่างประเทศ) เข้าด้วยกัน โดยรายรับของกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงมาจากการจัดเก็บภาษีจากผู้ผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศโดยกรมสรรพสามิต การจัดเก็บภาษีจากผู้นำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงโดยกรมศุลกากร รวมทั้งการจัดเก็บจากผู้ได้รับสัมปทานก๊าซโดยกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ โดยอัตราการส่งเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดต่างๆ เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการพิจารณานโยบายพลังงานกำหนด

หลังจากที่รัฐบาลได้อนุมัติให้มีการจัดตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อมขึ้น ซึ่งในระยะเริ่มแรกรัฐบาลได้อนุมัติเงินจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม ๔,๕๐๐ ล้านบาท และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในคราวการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐ ได้มีมติเห็นชอบกับการขอเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงสมทบเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม วงเงิน ๕,๐๐๐ ล้านบาท ระยะเวลา ๕ ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) โดยนายกรัฐมนตรีได้มีบัญชาให้ทั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงพลังงาน “ทำงานร่วมกันบูรณาการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อประเทศชาติและประชาชน” เนื่องจากการขอเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงสมทบเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม วงเงิน ๕,๐๐๐ ล้านบาท ระยะเวลา ๕ ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารงานและสถานะของกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงในอนาคตได้ และได้เสนอแนะให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำคำขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานในรูปแบบโครงการเดี่ยว หรือโครงการที่สามารถสนับสนุนผู้เข้าร่วมโครงการอื่นได้ (Block Grant) โดยวัตถุประสงค์ของโครงการต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

๒. เงินที่โอนมาจากเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตตามพระราชบัญญัติงบประมาณค่าใช้จ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๕

กองทุนที่ตั้งขึ้นเพื่อกิจการที่อนุญาตให้นำรายรับสมทบไว้ใช้จ่ายได้ โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน กองทุนสิ่งแวดล้อมจัดตั้งตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อให้เงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรกำหนดเป็นเงินทุนหมุนเวียน สามารถนำไปใช้จ่ายใน

กิจกรรมหรือวัตถุประสงค์ตามกฎหมายนั้นๆ หรือนำเงินรายรับที่ได้รับจากการดำเนินงานสมทบไว้ใช้จ่าย
หมุนเวียนในกิจการ โดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน ซึ่งถือเป็นกลไกและเครื่องมือสำคัญประการหนึ่ง
ในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากเป็นแนวทางที่ทำให้รัฐบาลสามารถดำเนินกิจกรรมที่จำเป็นและสำคัญ
ซึ่งรัฐบาลไม่สามารถดำเนินการได้ตามแนวทางปกติได้

กองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตเป็น
จำนวนเงิน ๕๐๐ ล้านบาท จากรัฐบาลตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๕
ซึ่งหลังจากได้รับเงินทุนดังกล่าวในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว กองทุนเพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิต
ได้ถูกยกเลิกไป กองทุนสิ่งแวดล้อมจึงไม่ได้รับเงินทุนส่วนนี้อีกจนถึงปัจจุบัน

๓. เงินค่าบริการและค่าปรับที่จัดเก็บตามพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มุ่งหวังให้องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่ตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มี
การบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓ (๑) ให้กองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นกลไกหนึ่งในการสนับสนุนเงินอุดหนุนแก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในลักษณะของเงินอุดหนุน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำระบบบำบัดน้ำเสีย
รวมหรือระบบกำจัดของเสียรวม โดยกองทุนสิ่งแวดล้อมสนับสนุนเงินทุน ร้อยละ ๕๐ - ๙๐ และองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นสมทบ ร้อยละ ๑๐ - ๕๐

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕
มาตรา ๘๘ ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้ดำเนินการจัดทำระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบ
กำจัดของเสียรวม ไม่ว่าจะการดำเนินงานดังกล่าวจะได้รับงบประมาณในการดำเนินการจากงบประมาณแผ่นดิน
รายได้ของราชการส่วนท้องถิ่น และเงินทุนที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการดำเนินการจัดเก็บค่าบริการ โดยรายได้ที่จัดเก็บได้จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องนำส่ง
คลังเป็นงบประมาณแผ่นดิน แต่ให้หักส่งเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมตามอัตราส่วนที่คณะกรรมการกองทุน
สิ่งแวดล้อมกำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม ว่าด้วยเรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการ
ขอจัดสรรและขอกู้ยืมเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๒๓ ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ดำเนินการจัดเก็บค่าบริการในอัตราที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๘๘ และหักเงินค่าบริการส่งเข้ากองทุนในอัตราที่
คณะกรรมการกองทุนกำหนดตามมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของปีถัดไปนับจากเริ่มเดินระบบ และส่วนที่เหลือให้นำเก็บไว้ใช้
เป็นค่าบำรุงรักษาระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมของราชการส่วนท้องถิ่น

การดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่าตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ จนถึง ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการตามมาตรา ๘๘ และมาตรา ๙๓ ที่ต้องส่งคืนเงินเข้าสู่กองทุน
สิ่งแวดล้อมตามประกาศคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม จำนวน ๓๓ แห่ง (น้ำเสีย ๙ แห่ง ขยะ ๒๔ แห่ง)
ปัจจุบันสามารถเรียกเก็บส่งคืนเงินเข้าสู่กองทุน จำนวน ๒๖ แห่ง แบ่งเป็นด้านน้ำเสีย ๙ แห่ง และขยะ ๑๗ แห่ง
(ข้อมูล ณ วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓) และมีแนวโน้มว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถเก็บค่าบริการใน
การบำบัดน้ำเสียและกำจัดขยะได้เพิ่มขึ้นทุกปี โดยขณะนี้ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ ๗๙ ที่สามารถ

ส่งเงินคืนกองทุนสิ่งแวดล้อม แต่เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งมีประเด็นปัญหาเรื่องการดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในขณะที่ระบบบำบัดน้ำเสียรวมและระบบกำจัดของเสียรวมกำลังจะหมดอายุการใช้งาน ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งจึงไม่ส่งคืนเงินดังกล่าวให้กองทุน นอกจากนี้ การเก็บเงินค่าบริการหรือค่าปรับที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บได้ตามอัตราส่วนที่คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมกำหนด ให้หักส่งคืนในอัตราร้อยละ ๓.๕ ของรายได้ จากค่าบริการและค่าปรับที่จัดเก็บได้ สำหรับโครงการที่ขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ก่อนวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๐ และหักส่งคืนในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓.๕ ของรายได้จากค่าบริการและค่าปรับที่จัดเก็บได้ สำหรับโครงการที่ขอรับการสนับสนุนตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๐ เป็นต้นไป แม้ว่าจะมีการปรับอัตราส่วนการหักส่งคืนเงินกองทุนแล้วก็ตาม แต่อัตราร้อยละที่กำหนดไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓.๕ ของรายได้จากค่าบริการและค่าปรับที่จัดเก็บ ยังต้องขึ้นอยู่กับความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บค่าบริการดังกล่าวด้วย และยังเป็นปัญหาและอุปสรรคในการส่งคืนเงินกองทุนในปัจจุบัน ซึ่งทำให้รายรับดังกล่าวไม่สามารถส่งคืนกองทุนสิ่งแวดล้อมได้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ส่งผลกระทบทำให้รายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อมอาจได้รับน้อยกว่าที่ควรจะเป็น รวมถึงรายได้ค่าปรับอื่น

๔. เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราวๆ

เงินอุดหนุนจากรัฐบาล เป็นรายจ่ายที่รัฐบาลกำหนดให้จ่ายเป็นค่าบำรุงเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญหรือหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ราชการส่วนกลาง ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน หน่วยงานในกำกับของรัฐ องค์กรมหาชน รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาตำบล องค์กรระหว่างประเทศ นิติบุคคล เอกชน หรือกิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์ รวมถึงเงินอุดหนุนงบประมาณมหาดไทย เงินอุดหนุนศาสนา และรายจ่ายที่สำนักงบประมาณกำหนดให้ใช้จ่ายในงบรายจ่าย ซึ่งกองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นหนึ่งในกองทุนที่อยู่ในการกำกับดูแลโดยหน่วยงานภาครัฐ แต่หลักการจัดตั้งกองทุนได้กำหนดให้แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการดำเนินงานภายในกองทุนมาจากเงินนอกงบประมาณ รัฐบาลจึงไม่สามารถกำหนดให้เป็นรายจ่ายประจำปีเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนได้เป็นประจำทุกปี ดังเช่นหน่วยงานของรัฐทั่วไปได้ ดังนั้น แนวทางในการสนับสนุนเงินทุนจากรัฐบาลจึงอยู่ในรูปแบบของเงินอุดหนุน ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการสนับสนุนงบประมาณเป็นครั้งคราว เพื่อเสริมสภาพคล่องในการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมให้มีเงินทุนเพียงพอสำหรับการดำเนินงาน

การขอรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราวๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม ในระยะเวลาที่ผ่านมา มีวิธีการขอรับเงินอุดหนุน ๒ รูปแบบ ได้แก่ การขอรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลตามงบประมาณรายจ่ายประจำปี และการกู้ยืมเงินจากองค์กรระหว่างประเทศโดยรัฐบาลรับภาระในการชำระคืนเงินกู้ ซึ่งการขอรับเงินอุดหนุนในแต่ละช่องทางมีรายละเอียด ดังนี้

๑) การขอรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลตามงบประมาณรายจ่ายประจำปี

กองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล โดยสำนักงบประมาณได้เสนอตั้งงบประมาณให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสมทบกองทุนสิ่งแวดล้อมในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ จำนวน ๒ ช่วง ได้แก่

- ช่วงแรก ได้จัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๖ – ๒๕๓๘ จำนวน ๑,๒๕๐ ล้านบาท (พ.ศ. ๒๕๓๖ จำนวน ๕๐๐ ล้านบาท/ พ.ศ. ๒๕๓๗ จำนวน ๕๐๐ ล้านบาท และ พ.ศ. ๒๕๓๘ จำนวน ๒๕๐ ล้านบาท)

- ช่วงที่สอง ได้จัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๑ จำนวน ๓๕๐ ล้านบาท (พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๑๕๐ ล้านบาท/ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๑๐๐ ล้านบาท และ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๑๐๐ ล้านบาท)

๒) การกู้ยืมเงินจากองค์การระหว่างประเทศโดยรัฐบาลรับภาระในการชำระคืนเงินกู้

รัฐบาลได้กู้ยืมเงินจากองค์การระหว่างประเทศเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยในวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๓๕ คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้กระทรวงการคลัง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้การสนับสนุนให้มีการจัดหาเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำมาเพิ่มในกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยในขั้นต้นให้กระทรวงการคลังกู้เงินจำนวน ๑๑,๒๐๐ ล้านบาท หรือประมาณ ๒,๗๑๘ ล้านบาท จากธนาคารเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (Japan Bank for International Cooperation: JBIC) เพื่อมาสมทบกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยเป็นส่วนหนึ่งของแผนการก่อหนี้จากต่างประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งทางกระทรวงการคลังได้ดำเนินการเจรจากับรัฐบาลญี่ปุ่นและได้มีการลงนามในสัญญาเงินกู้ ณ วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๓๖ ตามสัญญาเงินกู้ที่ TXVIII – 11 อย่างไรก็ตาม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม (ในขณะนั้น) ได้รายงานผลการดำเนินการจัดสรรเงินกู้จาก JBIC ซึ่งได้นำไปสมทบเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในสัดส่วน ๗๐ : ๓๐ ต่อมาได้มีการปรับสัดส่วนเป็น ๗๕ : ๒๕ โดยเป็นไปในลักษณะจ่ายเงินจากเงินทอรองราชการเพื่อสำรองจ่ายจากโครงการเงินกู้ต่างประเทศก่อนแล้วจึงขอเบิกเงินกู้คืนในภายหลัง (Reimbursement) ซึ่งจากการดำเนินการกู้ยืมดังกล่าว มีระยะเวลาการเบิกจ่ายเงินกู้รวมทั้งสิ้น ๑๐ ปี ตั้งแต่ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๗ – ๑๙ มกราคม ๒๕๔๗ แบ่งเป็นสัญญาเงินกู้เดิมมีระยะเวลา ๖ ปี และมีการขยายสัญญาอีก ๒ ครั้ง

๕. เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ

กองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นโดยใช้เงินนอกงบประมาณ ซึ่งเงินทุนส่วนหนึ่งเป็นเงินที่ได้มาจากเงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม เมื่อคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๐ วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๐ ได้มีมติเห็นชอบร่างแนวทางการจัดการรายได้จากองค์การระหว่างประเทศตาม มาตรา ๒๒ (๕)

๖. เงินจากดอกผลและผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทุนนี้

ขอบข่ายการดำเนินงานหลักของกองทุนสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดให้กองทุนสิ่งแวดล้อม สนับสนุนเงินทุน ทั้งในส่วนของ การให้เงินอุดหนุนและให้เงินกู้แก่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งการบริหารจัดการเงินทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานดังกล่าว ก่อให้เกิดดอกผล และผลประโยชน์อื่นๆ ที่ช่วยให้กองทุนมีรายได้ที่เพียงพอในการดำเนินงานได้ด้วยตนเอง โดยสามารถแบ่งดอกผล และผลประโยชน์อื่นๆ ได้ดังนี้

๑) รายได้จากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร

ตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้กรมบัญชีกลางสามารถนำเงินที่เก็บไว้เป็นทุนของกองทุน ไปหาผลประโยชน์ได้ ๒ ช่องทาง คือ การฝากออมทรัพย์หรือฝากประจำกับสถาบันการเงินที่เป็นของรัฐ กรมบัญชีกลางในฐานะเป็นผู้จัดการกองทุนสิ่งแวดล้อมจึงได้ดำเนินการบริหารจัดการเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยเงินทุนส่วนที่ยังไม่ได้ถูกจัดสรรให้การสนับสนุนโครงการเพื่ออุดหนุนหรือการให้สินเชื่อเงินกู้แก่หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน จะถูกบริหารจัดการโดยนำไปฝากไว้กับสถาบันการเงินของรัฐ เช่น ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เป็นต้น

๒) รายได้จากดอกเบี้ยเงินกู้

การจัดตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อมมีวัตถุประสงค์ประการหนึ่ง คือ การสนับสนุนเงินทุนในการดำเนินงานโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในการจัดทาระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบบำบัดอากาศเสีย และระบบกำจัดของเสีย ทั้งส่วนราชการหรือราชการส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ตามมาตรา ๒๓ (๒) และ ๒๓ (๓) ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยหน่วยงานหรือภาคเอกชนที่ได้รับการสนับสนุนจะต้องชำระดอกเบี้ยเงินกู้ ตามอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และระยะเวลา ตามที่คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมกำหนด อาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ออกประกาศ เรื่อง อัตราดอกเบี้ย และระยะเวลาการปลอดการชำระคืนเงินต้น

๓) รายได้จากดอกเบี้ยจากเงินฝากธนาคารจากโครงการ

เป็นเงินคืนจากดอกเบี้ยเงินฝากของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม เมื่อเงินของโครงการที่ฝากไว้กับสถาบันการเงินของรัฐเกิดดอกเบี้ย จะต้องนำเงินดอกเบี้ยที่เกิดส่งคืนกองทุน เมื่อปิดบัญชีส่งคืนเงินกองทุนตามระยะเวลาที่กำหนด

๗. เงินอื่นๆ ที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุนนี้

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดแหล่งเงินทุนในมาตรา ๒๒ (๗) ให้ครอบคลุมแหล่งเงินอื่นๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมิให้ พระราชบัญญัติที่ประกาศออกไปนั้น เป็นการจำกัดช่องทางในการหาแหล่งสนับสนุนเงินทุนเพิ่มเติม ในขณะที่พระราชบัญญัติไม่สามารถ

กำหนดช่องทางของแหล่งเงินทุนได้ครบทุกช่องทาง ดังนั้น การกำหนดแหล่งที่มาของเงินทุนไว้อย่างกว้างๆ ตามบทบัญญัติในส่วนนี้จะ เป็นประโยชน์แก่ผู้กำหนดนโยบายกองทุน ผู้จัดการกองทุนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ ให้สามารถบริหารจัดการกองทุนได้อย่างคล่องตัวและเป็นช่องทางในการแก้ไขปัญหาการเงินของกองทุน อีกช่องทางหนึ่ง หากแหล่งเงินทุนในข้ออื่นๆ ไม่สามารถสนับสนุนเงินเข้ากองทุนได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ โดยในปัจจุบันการบริหารรายได้ในรูปแบบอื่นๆ พบว่า กองทุนสิ่งแวดล้อมยังไม่ได้มีการดำเนินการจัดหาแหล่งเงินทุนอื่นเพื่อนำมาสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม

อย่างไรก็ตาม ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ กองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับเงินชดใช้ค่าเสียหายจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ ตามคำสั่งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง จากผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในมาตรา ๙๗ และ ๙๙ และกฎหมายอื่นๆ เป็นจำนวนเงิน ๔๔๖,๐๗๙.๕๐บาท

๒.๒ ค่าใช้จ่ายของกองทุนสิ่งแวดล้อม

หลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๓ เงินกองทุนสิ่งแวดล้อมให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการดังต่อไปนี้

- ๑) ให้ส่วนราชการหรือราชการส่วนท้องถิ่น สำหรับลงทุนและดำเนินงานระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวม
- ๒) ให้ราชการส่วนท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจกู้ยืมเพื่อจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสียหรือน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสียหรืออุปกรณ์อื่นใดสำหรับใช้เฉพาะในกิจการของราชการส่วนท้องถิ่นหรือรัฐวิสาหกิจนั้น
- ๓) ให้เอกชนกู้ยืมในกรณีที่บุคคลนั้นมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสียหรือน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสียหรืออุปกรณ์อื่นใด
- ๔) เป็นเงินช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใดๆ เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- ๕) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานที่ผ่านมาค่าใช้จ่ายของกองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถแบ่งได้เป็น การให้การสนับสนุนหน่วยงานทั้งภาครัฐ ที่เป็นส่วนราชการ ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และเงินกู้ยืมแก่ภาคเอกชน ในการจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย อากาศเสีย ระบบกำจัดของเสีย รวมทั้งสนับสนุนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ จนถึง ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๓ รวมทั้งสิ้นเป็นเงินจำนวน ๑๖,๔๓๒.๘๙ ล้านบาท มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ๑) วงเงินอนุมัติที่กองทุนสิ่งแวดล้อมให้การสนับสนุนแก่กลุ่มเป้าหมาย ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ จนถึง ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ รวมทั้งสิ้น ๑,๖๖๑ โครงการ รวมวงเงินอนุมัติ ๑๖,๐๙๔.๐๒ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๗.๙๔ ของวงเงินค่าใช้จ่ายทั้งหมด) ประกอบด้วย เงินอุดหนุนและเงินกู้ โดยมีรายละเอียดดังภาพที่ ๒

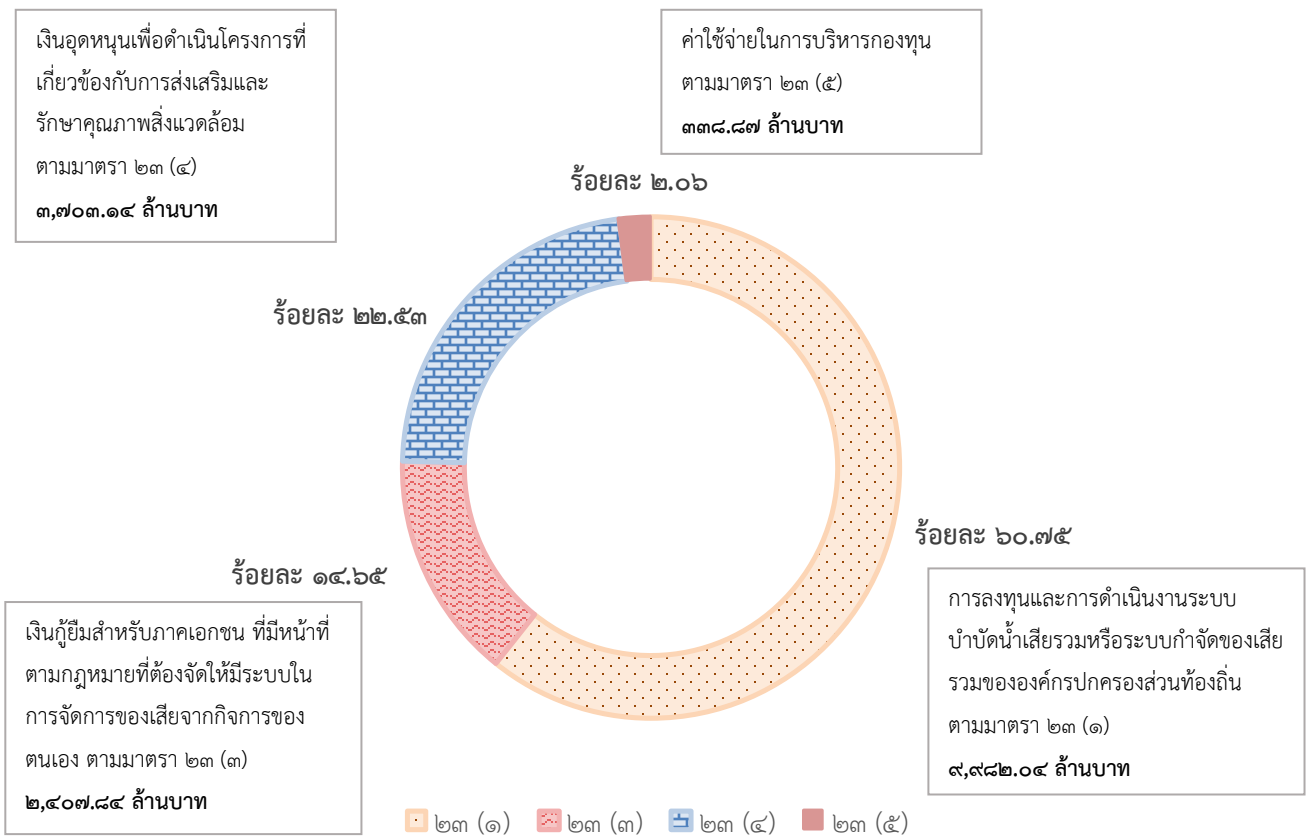
- เงินอุดหนุนสำหรับส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการจัดให้มีระบบจัดการของเสีย น้ำเสีย และอากาศเสีย ตามมาตรา ๒๓ (๑) จำนวน ๙,๙๘๓.๐๔ ล้านบาท (ร้อยละ ๖๐.๗๕ ของวงเงินค่าใช้จ่ายทั้งหมด)

- เงินกู้สำหรับภาคเอกชน ในการจัดให้มีระบบจัดการของเสีย น้ำเสีย และอากาศเสีย ตามมาตรา ๒๓ (๓) จำนวน ๒,๔๐๗.๘๔ ล้านบาท (ร้อยละ ๑๔.๖๕ ของวงเงินค่าใช้จ่ายทั้งหมด)

- เงินอุดหนุนสำหรับดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้กับส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๒๓ (๔) จำนวน ๓,๗๐๓.๑๔ ล้านบาท (ร้อยละ ๒๒.๕๓ ของวงเงินค่าใช้จ่ายทั้งหมด)

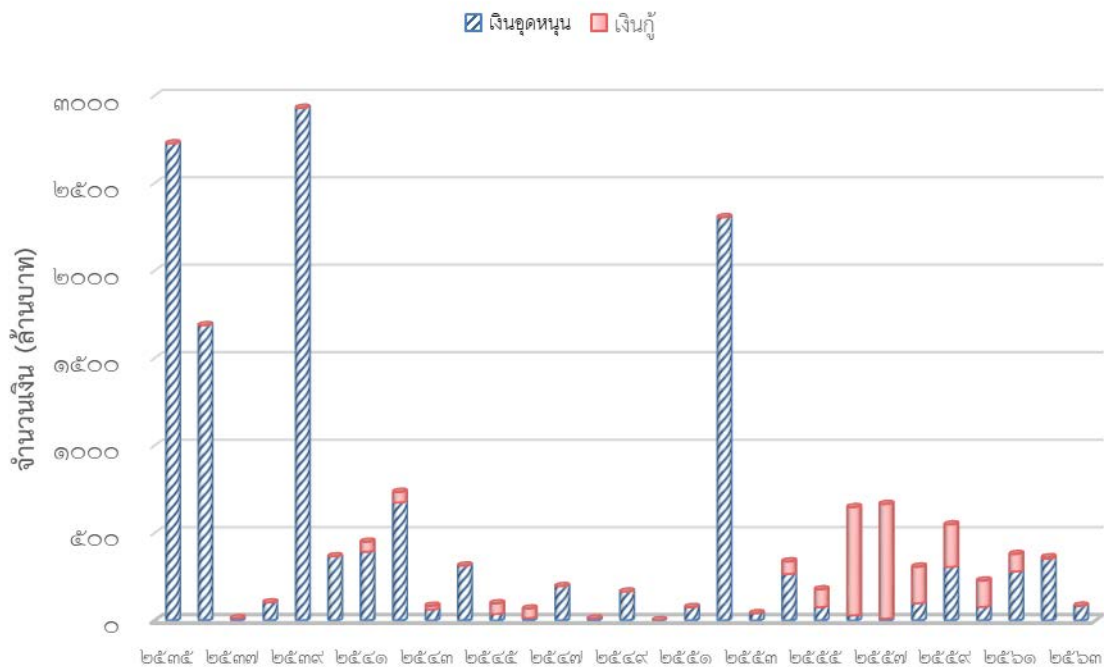
ในส่วนของเงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำ สำหรับส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ เพื่อก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบบำบัดอากาศเสีย และระบบกำจัดของเสีย ในกิจการของตนเอง ยังไม่มีโครงการที่เสนอขอการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม

๒) วงเงินอนุมัติที่กองทุนสิ่งแวดล้อมใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารงานกองทุน ตามมาตรา ๒๓ (๕) จำนวน ๓๓๘.๘๗ ล้านบาท (ร้อยละ ๒.๐๖ ของวงเงินค่าใช้จ่ายทั้งหมด)

ภาพที่ ๒ สัดส่วนของการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม จำแนกตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๖๓

ผลการดำเนินงานการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ในช่วงก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ พบว่า มีสัดส่วนการจัดสรรเงินอุดหนุนมากกว่าเงินกู้ ทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีเงินคงเหลือลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เงินหมุนเวียนที่ได้จากเงินต้นและดอกเบี้ยเงินกู้หมุนเวียนกลับเข้าสู่กองทุนมีจำนวนน้อยมาก ทำให้เกิดความไม่สมดุล โดยตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นต้นมา พบว่ามีทิศทางการจัดสรรเงินกู้ยืมจากกองทุนสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้น (ภาพที่ ๓) เนื่องจากมีการปรับการดำเนินงานเพื่อแก้ไขสถานการณ์การเงินที่ไม่สมดุล โดยกองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อมมีการทำงานร่วมกับ บมจ. ธนาคารกรุงไทย ในฐานะผู้จัดการกองทุนสิ่งแวดล้อมอย่างใกล้ชิดมากขึ้น และมีการใช้สาขาของธนาคารกรุงไทยทั่วประเทศ หรือสำนักงานธุรกิจจังหวัด ในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเงินกู้ภาคเอกชน ทำให้เกิดเงินหมุนเวียนกลับคืนเข้าสู่กองทุนมีปริมาณมากขึ้น

ภาพที่ ๓ การจัดสรรงบประมาณกองทุนสิ่งแวดล้อม จำแนกตามเงินอุดหนุนและเงินกู้ ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๖๓ (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๓)

๒.๓ เงินคงเหลือสุทธิของกองทุนสิ่งแวดล้อม

ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ กองทุนสิ่งแวดล้อม มีเงินคงเหลือสุทธิ จำนวน ๒,๐๘๐.๙๒ ล้านบาท (ที่มา : รายงานการรับ - จ่ายเงิน ประจำปีไตรมาสที่ ๒ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จัดทำโดยกรมบัญชีกลาง)

๒.๔ ประมาณการรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕

ประมาณการรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ มีจำนวนรวมประมาณ ๘๒.๔๓ ล้านบาท แสดงดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ ประมาณการรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อมระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕

หน่วย: ล้านบาท

ลำดับ	รายการ	ปีงบประมาณ				รวม
		พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	
๑	ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	๑๓.๑๘	๑๓.๓๑	๑๓.๔๓	๑๓.๑๒	๕๓.๐๔
๒	ดอกเบี้ยเงินกู้	๑.๘๙	๑.๐๒	๐.๕๕	๐.๑๘	๓.๖๔
๓	งบประมาณรายจ่ายประจำปี	-	-	-	-	-
๔	รายได้เฉลี่ยจากค่าบริการและค่าปรับตามมาตรา ๙๓	๗.๖๕	๕.๕๑	๕.๗๙	๖.๑๐	๒๕.๐๕
๕	เงินอื่นๆ ^๒	๐.๗๐	-	-	-	๐.๗๐
รวม		๒๓.๔๒	๑๙.๘๔	๑๙.๗๗	๑๙.๔๐	๘๒.๔๓

ปัจจุบันกองทุนสิ่งแวดล้อมมีการดำเนินการเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณจากรัฐบาลซึ่งเป็นแหล่งรายได้ตามมาตรา ๒๒ (๔) ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ นอกจากนี้ อยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อขอรับเงินสมทบเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมจากองค์การระหว่างประเทศ คือ กองทุนภูมิอากาศสีเขียว (Green Climate Fund : GCF) และการดำเนินงานภายใต้แผนงานปกป้องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับสากล (International Climate Initiative : IKI) ซึ่งเป็นแหล่งรายได้ที่ระบุไว้ตามมาตรา ๒๒ (๕) ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ รวมถึงการดำเนินการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีช่องทางของแหล่งรายได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีเงินรายได้เข้ามาอย่างต่อเนื่องและทำให้เกิดสภาพคล่องในการบริหารงานกองทุน

๒.๕ ประมาณการค่าใช้จ่ายของกองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ (ไตรมาสที่ ๓ - ๔) - ๒๕๖๕

เนื่องจากวงเงินอนุมัติเพื่อสนับสนุนโครงการตามมาตรา ๒๓ (๑) - (๔) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ขึ้นอยู่กับการขอรับการสนับสนุนและการพิจารณาอนุมัติของคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม และ/หรือ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ดังนั้น ประมาณการค่าใช้จ่ายของกองทุนสิ่งแวดล้อมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ (ไตรมาสที่ ๓ - ๔) - ๒๕๖๕ จึงเป็นการประมาณการจากโครงการที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาและมีแนวโน้มที่จะได้รับการอนุมัติจัดสรรวงเงินจัดสรรสำหรับที่กองทุนสิ่งแวดล้อมให้การสนับสนุนแก่กลุ่มเป้าหมาย ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ประมาณ ๔๐๐ ล้านบาท ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ แผนการ

^๒ เงินอื่นๆ หมายถึง รับคืนดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารโครงการ รายรับอื่น (รายได้ค่าปรับอื่น)

เบิกจ่ายเงินโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมแล้ว (ภาวะผูกพัน) ประมาณ ๒๑๙.๙๘ ล้านบาท วงเงินที่คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมอนุมัติแล้ว แต่ยังไม่ได้ส่งแผนการดำเนินงานให้กับกรมบัญชีกลาง รวมถึงโครงการที่ได้รับการอนุมัติในหลักการ ประมาณ ๔๑๗.๓๐ ล้านบาท โครงการที่ขอรับการสนับสนุนและ คาดว่าจะอนุมัติจัดสรรเงินภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ (ไตรมาสที่ ๓ - ๔) ประมาณ ๒๕๗.๕๐ ล้านบาท และค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน ประมาณ ๑๙.๗๑ ล้านบาท ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ โครงการที่ขอรับการสนับสนุน ประมาณ ๑,๐๗๘.๑๘ ล้านบาท ค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน ประมาณ ๒๐ ล้านบาท และ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ โครงการที่ขอรับการสนับสนุน ประมาณ ๖๖๑.๘๔ ล้านบาท ค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน ประมาณ ๒๐ ล้านบาท

๒.๖ การวิเคราะห์สถานการณ์การเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม

๒.๖.๑ ความต้องการขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม

ในการพิจารณาสถานการณ์การขอรับเงินสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๓ พบว่า การขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนและเงินกู้จากกองทุน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ ยังคงเป็นการขอรับเงินสนับสนุน ๓ ประเภท คือ

- การขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนเพื่อลงทุนและดำเนินงานระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- การขอรับการสนับสนุนเงินกู้ของเอกชนที่มีหน้าที่ตามกฎหมาย เพื่อจัดให้มีระบบ บำบัดอากาศเสีย หรือ น้ำเสีย ระบบกำจัดของเสีย หรืออุปกรณ์อื่นใด เพื่อควบคุมการบำบัดหรือขจัดมลพิษใน กิจการของตนเอง
- การขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนกิจการใดๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ พบว่าโครงการส่วนใหญ่ที่มียอดวงเงินการจัดสรรจำนวนมาก เป็นโครงการในลักษณะของ เงินกู้จากภาคเอกชน ที่เสนอผ่าน บมจ.ธนาคารกรุงไทย โดยมียอดรวมความต้องการขอรับการสนับสนุนเงินกู้ ดอกเบี้ยต่ำ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗ ประมาณ ๖๐๐ - ๗๐๐ ล้านบาท/ปี ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ วงเงินงบประมาณ ๒๐๐ - ๓๐๐ ล้านบาท/ปี และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประมาณ ๕๐ ล้านบาท/ปี รวมทั้งคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมได้อนุมัติแนวทางการสนับสนุนเงินกู้ ๑ แนวทาง โดยสนับสนุนเงินกู้ ในหลักการ ในลักษณะเงินก้อน (Lump Sum) วงเงินปีละ ๑๐๐ ล้านบาท ให้กับ บมจ.ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นผู้บริหารจัดการและอนุมัติเงินกู้ให้กับโครงการที่ขอรับการสนับสนุนแบบเบ็ดเสร็จสำหรับ ภาคเอกชน เมื่อปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ และ ๒๕๖๑ และในช่วง ๓ - ๕ ปีที่ผ่านมา โครงการขอรับการ สนับสนุนเงินอุดหนุนตามมาตรา ๒๓ (๑) มียอดความต้องการขอรับการสนับสนุนเงินจากกองทุนค่อนข้างสูง โดยโครงการต้องเสนอผ่านแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ในขณะที่ โครงการเงินอุดหนุนตามมาตรา ๒๓ (๔) ยังคงมีปริมาณความต้องการเงินกองทุน ระหว่าง ๑๒๐ - ๒๐๐ ล้านบาท/ปี

ทั้งนี้ ในภาพรวมตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ จนถึงปัจจุบัน มีความต้องการขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนเฉลี่ยประมาณ ๔๐๐ ล้านบาท/ปี ในขณะที่วงเงินที่กองทุนสิ่งแวดล้อมพิจารณาให้การสนับสนุนจะอยู่ที่ ๓๐๐ - ๕๐๐ ล้านบาท/ปี อย่างไรก็ตาม ในปีพ.ศ. ๒๕๖๓ มีสถานการณ์การระบาดของ Covid - 19 ทำให้วงเงินการขอรับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมลดลง เนื่องจากสถานการณ์การระบาดส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยและข้อจำกัดของทางเลือกในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

แนวโน้มความต้องการขอรับการสนับสนุนเงินกองทุน และผลการจัดสรรเงินของกองทุน ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น พบว่าการจัดสรรเงินกู้ให้แก่ภาคเอกชนมีแนวโน้มที่จะลดลง เนื่องจากการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ มีอัตราการแข่งขันที่สูง ทำให้ภาคเอกชนสนใจที่จะกู้เงินจาก บมจ. ธนาคารกรุงไทย มีจำนวนน้อยลง อีกทั้ง สถาบันการเงินที่เป็นช่องทางปล่อยเงินกู้ของกองทุนสิ่งแวดล้อมมีเพียงธนาคารเดียว ทำให้โอกาสในการปล่อยเงินกู้ให้ลูกค้าซึ่งเป็นลูกค้าเงินกู้ของธนาคารอื่นอาจไม่ได้รับความสะดวกในการรับบริการจากการเบิกจ่ายเงิน ในขณะที่การจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นอยู่กับจำนวนโครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุนเงินทุนภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ซึ่งโครงการที่ประสงค์จะขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๒๓ (๑) เป็นตัวแปรที่มีผลกระทบต่อการจัดสรรเงินกองทุน เนื่องจากวงเงินที่ขอรับการสนับสนุนในแต่ละโครงการเป็นวงเงินที่ต้องใช้เงินงบประมาณสนับสนุนค่อนข้างสูง ในขณะที่โครงการเงินอุดหนุนตามมาตรา ๒๓ (๔) การประมาณการความต้องการขอรับการสนับสนุนยังคงขึ้นอยู่กับการคาดการณ์แนวโน้มการขอรับการสนับสนุนในปีงบประมาณต่อไป รวมทั้งความพร้อมด้านหลักเกณฑ์และแนวทางการให้การสนับสนุน และความเชื่อมั่นในการขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ตาม กองทุนสิ่งแวดล้อมอยู่ในระหว่างเตรียมการใช้มาตรการกระตุ้นการสนับสนุนเงินกองทุน ภายใต้กรอบมาตรา ๒๓ (๓) และ ๒๓ (๔) โดยโครงการประชาสัมพันธ์เชิงรุก ทั้งการจัดสัมมนาเชิญชวนและสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มเป้าหมาย การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เช่น จัดทำ Infographic เผยแพร่ทางสื่อออนไลน์ การทำจดหมายข่าวประชาสัมพันธ์ การจัดบูธนิทรรศการเผยแพร่ตามงานต่างๆ และการสนับสนุนเงินสำหรับโครงการขนาดเล็ก

๒.๖.๒ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม

๑. นโยบายของรัฐบาล จากสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความเสื่อมโทรมลดลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง อาทิเช่น การลดลงของพื้นที่ป่าไม้ที่เกิดจากไฟไหม้ป่าใน พ.ศ. ๒๕๕๘ ส่งผลให้พื้นที่ป่าไม้ลดลงเหลืออยู่เพียง ๑๐๒.๑๗ ล้านไร่ ปัญหาการบุกรุกทำลายป่า เพื่อใช้ประโยชน์ในการทำเกษตร ที่อยู่อาศัย และการท่องเที่ยว ปัญหาวิกฤตด้านการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ปัญหาการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีอย่างต่อเนื่อง คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติยังคงเกิดความเสื่อมโทรมเพิ่มขึ้นทุกภูมิภาค การใช้พลังงานในรูปแบบต่างๆ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและยังคงพึ่งพิงการนำเข้พลังงาน และสถานการณ์เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ ที่อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี พ.ศ. ๒๕๕๙ สูงกว่าค่าปกติ ๑.๐ องศาเซลเซียส โดยพบว่ามี การปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคพลังงานมากที่สุด เป็นต้น

รัฐบาลได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy : SEP) มาเป็นธงนำทางการพัฒนาประเทศ เพื่อเสริมสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมควบคู่กับการอนุรักษ์ ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้บรรลุสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) โดยได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใต้ต้นนโยบายรัฐบาล กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพื่อเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน ผ่านกลไกความร่วมมือแบบประชารัฐ โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาเมืองในยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของประเทศ โดยการเร่งรัดการควบคุมมลพิษทั้งทางอากาศ ขยะ และน้ำเสีย ที่เกิดจากการผลิตและการบริโภคเพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีแก่ประชาชน

๒. (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ....

ปัจจุบันกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบในหลักการจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณารายละเอียดของคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยยังไม่มีกำหนดการประกาศใช้ ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุนสิ่งแวดล้อม อาจทำให้กองทุนต้องมีการทบทวนและปรับโครงสร้างการบริหารงานให้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติฉบับใหม่ รวมถึงการเตรียมแผนการจัดหารายได้ตามแหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มขึ้น เช่น เงินที่ได้จากการจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาลตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ หรือ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ หรือเงินค่าบริการ ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ หรือภาษีอากร ที่อาจมีการจัดเก็บจากสินค้าที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในรูปของภาษีการปล่อยมลพิษ ภาษีคาร์บอนจากเชื้อเพลิง ภาษีบรรจุก๊าซ และภาษีนักท่องเที่ยว เป็นต้น ตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle : PPP)

๓. การดำเนินการขอรับการสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนภายนอกประเทศ

แหล่งเงินทุนที่กองทุนสิ่งแวดล้อมต้องมีการศึกษาเงื่อนไขและข้อจำกัดต่างๆ ของแหล่งเงินทุน และนำมาปรับปรุงการดำเนินการให้สอดคล้องกับแหล่งเงินทุน โดยมีแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศที่อยู่ระหว่างดำเนินการ คือ กองทุนภูมิอากาศสีเขียว (Green Climate Fund : GCF) และกลไกการสนับสนุนเงินภายใต้แผนงานปกป้องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับสากล (International Climate Initiative : IKI) มีแนวทางการสนับสนุนเป็นลักษณะเงินก้อน ทั้งนี้ ต้องใช้เงินตามวัตถุประสงค์ที่ผู้ให้การสนับสนุนเงินกำหนด

จากการที่กองทุนสิ่งแวดล้อมมีเงินคงเหลือเมื่อสิ้นสุด ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๒,๑๐๕.๖๙ ล้านบาท ซึ่งได้มีการประมาณการรายได้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ คาดว่าจะมีรายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม ประมาณ ๘๒.๔๓ ล้านบาท และมีเงินต้นคืนจากโครงการกู้ยืมประมาณ ๔๕๕.๖๔ ล้านบาท ดังนั้น รายรับเฉลี่ยปีละ ๑๓๔.๕๒ ล้านบาท (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕) เป็นการประมาณการที่ไม่รวมงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ได้รับจัดสรรเพื่อสมทบกองทุนสิ่งแวดล้อม) และจากการคาดการณ์ความต้องการขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๕

คาดว่าจะมีโครงการที่จะขอรับการสนับสนุนเงินกู้และเงินอุดหนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม จำนวนประมาณ ๑,๗๕๐.๐๒ ล้านบาท (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๒)

โดยที่ผ่านมา พบว่าเงินทุนหมุนเวียนคืนกลับเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมจากเงินกู้ ทั้งที่เป็นเงินต้น และดอกเบี้ยเงินกู้ เงินค่าปรับและค่าบริการที่ส่งคืนกลับเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม รวมถึงดอกเบี้ยเงินฝากในแต่ละปี ยังคงไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานของกองทุนที่ควรมีเงินที่พร้อมให้การจัดสรรในแต่ละปีประมาณ ๕๐๐ ล้านบาท ประกอบกับ กรอบทิศทางการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๒๓ (๔) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ได้มีการเพิ่มกลุ่มเป้าหมายใหม่ที่สามารถขอรับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมได้เพิ่มเติม ได้แก่ เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภามงคลชุมชนตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน หน่วยงานรัฐสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น รวมถึงการสนับสนุนการดำเนินการโครงการเร่งด่วน (Flagship Project) ได้แก่ โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทางที่สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีการวางเป้าหมายการดำเนินโครงการเกี่ยวกับการจัดการฝุ่นละอองและหมอกควันไฟป่า โครงการจัดการทรัพยากรป่าไม้โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มโรงเรียน นอกจากนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้สามารถสนับสนุนโครงการได้เพิ่มขึ้นกองทุนสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการสร้างเครือข่ายการเป็นพี่เลี้ยงในการเขียนข้อเสนอโครงการในการขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม การสร้างเครือข่ายระดับจังหวัดและภูมิภาคในการวิเคราะห์ความเหมาะสมเบื้องต้น กรณียุทธศาสตร์โครงการ เพื่อให้ผู้ยื่นข้อเสนอโครงการสามารถเขียนข้อเสนอโครงการได้ถูกต้องสมบูรณ์ ช่วยลดระยะเวลาในการพิจารณาครั้งกรองโครงการและการพิจารณาอนุมัติโครงการ

๒.๗ โอกาสและความเป็นไปได้ในการจัดหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม

กองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นกลไกทางการเงินที่ยังมีเป้าหมายในการจัดสรรเงินกองทุนตามลำดับความสำคัญภายใต้นโยบายของประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่ด้วยสภาพทางการเงินในปัจจุบัน มีความเสี่ยงที่จะทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมไม่มีเงินเพียงพอที่จะให้การสนับสนุนโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ การพิจารณาแหล่งรายได้ที่มีศักยภาพ ตามผลการศึกษาโครงการเสริมสร้างศักยภาพทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อมของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย เมื่อปี ๒๕๕๖ ผลการศึกษาพบว่า ตามแหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อมมาตรา ๒๒ พบว่าปัญหาที่สำคัญ คือ จากผลการดำเนินการตั้งแต่ก่อตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ การสนับสนุนเงินกองทุนส่วนใหญ่จะเป็นการสนับสนุนแบบให้เปล่า ทำให้ไม่มีเงินทุนหมุนเวียนคืนกลับมา หรือคืนกลับมาเพียงเล็กน้อย จากการจัดเก็บค่าบริการ ค่าปรับ จากการให้บริการระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวม ส่งคืนกองทุนตามมาตรา ๙๓ และประกอบกับการปล่อยเงินกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำที่เป็นการปฏิบัติตามนโยบายของกองทุนสิ่งแวดล้อมในการให้การสนับสนุนเงินด้านการแก้ไขปัญหามลพิษ เริ่มมีการจัดสรรอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๖๐ ซึ่งส่งผลให้มีเงินต้นและ

ดอกเบี้ยเงินกู้ที่ส่งกลับคืนสู่กองทุนในรูปแบบของกองทุนหมุนเวียน แต่ยังคงเป็นวงเงินคืนกลับในระดับที่ต่ำมาก เนื่องจากเป็นการให้กู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าท้องตลาด โดยในปัจจุบันกองทุนสิ่งแวดล้อมยังไม่มีแหล่งเงินสมทบกองทุนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องทบทวนแนวทางจัดหารายได้กองทุนสิ่งแวดล้อมในระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕) โดยพิจารณากำหนดแหล่งเงินทุนที่มีศักยภาพและวิธีการนำเงินจากแหล่งเงินดังกล่าว กลับเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ การจัดหารายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ จำเป็นต้องพิจารณาถึงแหล่งรายได้ที่มีศักยภาพ และสามารถดำเนินการได้ตามมาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ รวมถึงการเตรียมข้อมูลเพื่อผลักดันการแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... ที่จะเพิ่มช่องทางของแหล่งรายได้ในการดำเนินงานให้เกิดเงินหมุนเวียนเข้ามากองทุนสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น

การจัดหารายได้เพื่อให้มีกระแสเงินสมทบเข้าสู่กองทุนได้ในอนาคต จะต้องมีแนวทางที่สามารถนำไปสู่การจัดหารายได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการแหล่งรายได้ โดยกำหนดเป็นกลยุทธ์การจัดหารายได้ที่มีการสมทบเข้าสู่กองทุน โดยคำนึงถึงแหล่งรายได้ที่มีการสมทบเข้าสู่กองทุนในปัจจุบันตามมาตรา ๒๒ (ก) เงินค่าบริการ และ เงินค่าปรับ ตามมาตรา ๙๓ และแหล่งรายได้ตามมาตรา ๒๒ (๔) การขอรับการสนับสนุนจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมถึงการดำเนินการพัฒนาศักยภาพช่องทางการรับเงินผ่านแหล่งรายได้ตามมาตรา ๒๒ (๕)

ทั้งนี้ การพัฒนาแหล่งรายได้ดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับการพัฒนาแนวทาง และกระบวนการเพื่อให้กองทุนมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บเงินค่าบริการและค่าปรับ การรับเงินบริจาค และการรับเงินสมทบจากแหล่งเงินกองทุนอื่นๆ ต้องมุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การประชาสัมพันธ์ และการบังคับใช้กฎหมาย นอกจากนี้ ในส่วนของการขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อสมทบเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมยังคงมีความจำเป็น เนื่องจากในระยะสั้นยังไม่มีรายได้อื่นใดที่เพียงพอต่อการจัดสรรเงินกองทุนในระยะสั้น ในขณะที่การขับเคลื่อนแผนจัดหารายได้ในระยะยาว จะมุ่งเน้นการจัดหารายได้จากแหล่งเงินทุนที่มีศักยภาพ โดยต้องมีการศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ ในการจัดหารายได้ในรูปแบบต่างๆ ตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle: PPP) และหลักการผู้ได้รับผลประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary Pays Principle: BPP) รวมทั้งการเตรียมความพร้อมในการปรับแก้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้มีช่องทางในการเปิดรับแหล่งเงินที่มีศักยภาพและมีความยั่งยืน เพื่อสมทบเข้าสู่กองทุนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

บทที่ ๓

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis) ของการบริหารรายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม

๓.๑ การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอกมีผลกระทบต่อการบริหารรายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม

กองทุนสิ่งแวดล้อมได้มีการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่อการบริหารรายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม และวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นและอาจเกิดขึ้นทั้งภายนอกและภายในองค์กร และความสามารถด้านต่างๆ ที่องค์กรมีอยู่ เพื่อค้นหาจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารรายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม ดังนี้

๓.๑.๑ ด้านสภาพแวดล้อมภายใน

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>(๑) มีกฎหมายรองรับการบริหารจัดการกองทุน เนื่องจากกองทุนสิ่งแวดล้อมจัดตั้งขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อเป็นกลไกทางการเงินในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศอย่างเป็นรูปธรรม</p> <p>(๒) ความหลากหลายของประเภทโครงการ ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เปิดกว้างให้กองทุนสามารถให้เงินอุดหนุนและเงินกู้ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้อย่างหลากหลาย แสดงให้เห็นถึงศักยภาพที่จะเป็นแหล่งเงินเพื่อการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของประเทศ</p> <p>(๓) บทบาทของกองทุนสิ่งแวดล้อม สามารถเสริมในกิจการด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่กลไกการเงินของภาคเอกชนและกลไกงบประมาณปกติของภาครัฐไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>(๔) รายได้ตามมาตรา ๘๘ และ ๘๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับงบประมาณสมทบจากกองทุนสิ่งแวดล้อม ภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด</p> <p>(๕) รายได้ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๒ ได้รับการยกเว้นไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ส่งผลให้กองทุนสิ่งแวดล้อมค่อนข้างมีความอิสระในการบริหารจัดการเงิน</p>	<p>(๑) เงินจากดอกผลหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทุนนี้ ตามมาตรา ๒๒ กองทุนสามารถนำไปหาผลประโยชน์ได้เฉพาะการฝากออมทรัพย์ หรือฝากประจำกับสถาบันการเงินที่เป็นของรัฐเท่านั้น</p> <p>(๒) องค์กรประกอบโครงสร้างการบริหารงานกองทุนสิ่งแวดล้อมยังต้องอาศัยการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมบัญชีกลาง ทำให้ไม่เป็นเอกภาพ และเอกสารของกองทุนสิ่งแวดล้อมถูกจัดทำเป็นภาษาไทยจึงไม่เอื้ออำนวยต่อการขอรับการสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศ</p>

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>คงเหลือของกองทุนเพื่อนำไปสร้างผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ ได้เพิ่มขึ้น</p> <p>(๖) กรมบัญชีกลาง ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการกองทุน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการเงิน การบัญชี และการคลัง</p> <p>(๗) มีการเบิกจ่ายเงินระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่มีมาตรฐาน เพื่อรองรับการบริหารงานทางการเงินที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ</p>	

๓.๑.๒ ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>(๑) ร่าง พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... ได้กำหนดให้กองทุนสิ่งแวดล้อมจัดตั้งที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้การบริหารงานมีเอกภาพมากยิ่งขึ้น ประกอบกับได้เปิดช่องปรับปรุงการบริหารงานกองทุนสิ่งแวดล้อมให้มีความครอบคลุม รวมถึงได้มีการปรับและเพิ่มแหล่งที่มาของรายได้ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและทันต่อการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพและคล่องตัวยิ่งขึ้น</p> <p>(๒) รัฐบาลได้กำหนดทิศทางและนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไว้ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕ แผนเหล่านี้เป็นกรอบทิศทางในการของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งกองทุนสิ่งแวดล้อมมีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง อาจทำให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น หรือเกิดการบูรณาการในการของงบประมาณร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ</p> <p>(๓) กองทุนสิ่งแวดล้อม สามารถขอรับงบประมาณสมทบจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นครั้งคราวได้ หากมีแผนงานหรือโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และภารกิจด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ</p> <p>(๔) พันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อม ที่ให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในประเทศที่กำลังพัฒนา ทำให้รัฐบาล ให้ความสำคัญกับแก้ไขปัญหา</p>	<p>(๑) พระราชกฤษฎีกากำหนดจำนวนเงินสะสมสูงสุด และการนำทุนหรือผลกำไรส่วนเกิน ของทุนหมุนเวียนต้องส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน</p> <p>(๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่ง ยังไม่สามารถดำเนินการจัดเก็บค่าบริการและค่าปรับได้ ตามมาตรา ๘๘ และ ๙๓ จึงไม่มีเงินหักส่งคืนกองทุนสิ่งแวดล้อมได้</p> <p>(๓) พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๖ กำหนดให้การเสนอกฎหมายที่มีบทบัญญัติให้จัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นจากที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐนั้น หรือเพื่อการหนึ่งการใดเป็นการเฉพาะ จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีการจัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียม เพิ่มขึ้นเพื่อเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมาตรา ๓๕ การกั้นเงินรายได้ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้น หรือเพื่อการหนึ่งการใดเป็นการเฉพาะจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะอาศัยอำนาจตามกฎหมาย ซึ่งจะทำให้ไม่ได้รับเงินจากแหล่งรายได้การจัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นไปได้มาก</p>

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>สิ่งแวดล้อม จึงเป็นโอกาสให้กองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถขอรับงบประมาณสนับสนุนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศได้ หลากหลายช่องทางมากขึ้น และทำให้เกิดความคล่องตัวของแหล่งเงินทุนในการบริหารจัดการกองทุนสิ่งแวดล้อม</p>	

จากการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรค ในการบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม ในส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการรายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม ที่บรรจุอยู่ในแผนปฏิบัติการระยะยาว กองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔) จะเห็นได้ว่ากองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นการบริหารงานตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานกองทุนสิ่งแวดล้อม แต่กองทุนสิ่งแวดล้อมก็ยังคงต้องเผชิญกับปัญหาที่ทำลายจากสถานภาพทางการเงินของกองทุนที่ไม่มีเสถียรภาพ อันเป็นผลจากเงินหมุนเวียนคืนกลับในลักษณะของเงินต้น และดอกเบี้ยเงินกู้ และเงินค่าบริการ และค่าปรับที่ต้องส่งคืนกองทุนสิ่งแวดล้อมยังมีสัดส่วนต่ำมาก ในขณะที่มีการจัดสรรเงินอุดหนุนแบบให้เปล่า เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามนโยบายของรัฐบาลเป็นจำนวนมาก ถึงแม้ว่า จะมีการปรับแผนการจัดสรรเงินในรูปแบบเงินกู้มากขึ้นในช่วงระยะเวลาของแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ แต่ยังไม่ทันต่อสถานการณ์การเงินที่ลดลงอย่างต่อเนื่องสะสมมาในช่วงก่อนหน้านี้ เป็นผลให้เงินหมุนเวียนกลับเข้าสู่กองทุนไม่ทัน ดังนั้น เงินต้นทุนของกองทุนสิ่งแวดล้อมลดลง จึงกลายเป็นจุดอ่อนที่สำคัญในการบริหารจัดการกองทุน

อย่างไรก็ตาม การเป็นกลไกทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อมในอนาคต ยังคงมีแนวทางและเป้าหมายที่นำมาเป็นกรอบในการจัดสรรเงินกองทุนตามลำดับความสำคัญภายใต้กรอบนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติของประเทศได้ เนื่องจากทิศทางนโยบายและแผนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ มีความต่อเนื่อง ทั้งในส่วนของยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมีความสอดคล้อง เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ประกอบกับ (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... ที่เพิ่มเติมแหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมหรือค่าธรรมเนียมสิ่งแวดล้อม เช่น ภาษีการปล่อยมลพิษ ภาษีคาร์บอนจากเชื้อเพลิง ภาษีบรรจุภัณฑ์ และภาษีนักท่องเที่ยวต่างชาติ เป็นต้น เนื่องจากพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งได้ประกาศ และมีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๑ มีผลให้การจัดการรายได้จากการเก็บภาษี/ค่าธรรมเนียม ภายใต้ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม พ.ศ. .... ต้องมีส่วนความเป็นไปได้ว่าจะสามารถดำเนินการจัดการรายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมได้หรือไม่

๓.๒ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และปัญหาอุปสรรค ในการหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมตามแหล่ง รายได้ในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

กองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับความร่วมมือทางวิชาการกับมูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง ในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหาอุปสรรค ในการหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมตาม แหล่งรายได้ในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการโครงการศึกษาและพัฒนาแหล่งรายได้จากการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม ค่าธรรมเนียมและมาตรการทางการเงิน โดยใช้เครื่องมือ SWOT Analysis วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นและอาจเกิดขึ้น ทั้งภายนอกและภายในองค์กร และความสามารถด้านต่างๆ ที่องค์กรมีอยู่ เพื่อค้นหา จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ต่อการ จัดหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม และนำข้อมูลจากการทำ SWOT Analysis มากำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ ในการจัดหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม และแผนการขับเคลื่อนที่เหมาะสมกับกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยได้จัด ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านสิ่งแวดล้อม ด้านอุตสาหกรรม และด้านเศรษฐศาสตร์ การเงิน และการคลัง เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๐ สรุปผลการ วิเคราะห์ SWOT Analysis ในแต่ละแหล่งรายได้ ดังนี้

๓.๒.๑ เงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงตามจำนวนที่นายกรัฐมนตรีกำหนด ได้รับการสนับสนุน เพียงครั้งเดียว ปัจจุบันไม่สามารถรับการสนับสนุนได้แล้ว เนื่องจากพระราชบัญญัติกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๖๒ ไม่ได้กำหนดให้สามารถให้การสนับสนุนเงินแก่กองทุนสิ่งแวดล้อมได้

๓.๒.๒ เงินที่โอนมาจากเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิต ตามมาตรา ๒๒ (๒) เป็นการโอนเงินจากเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิต เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยรัฐบาลอนุมัติงบรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๕ สนับสนุนการดำเนินงานในด้านการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในรูปแบบของการจัดตั้งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตเป็นจำนวนเงิน ทั้งสิ้น ๕๐๐ ล้านบาท ต่อมามีการร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... (ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๓๕) ซึ่งกำหนดให้มีการก่อตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อมขึ้นและจำเป็นต้องจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อ สนับสนุนการดำเนินงานในกองทุนดังกล่าว รัฐบาลได้เล็งเห็นว่าเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๕๐๐ ล้านบาท มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานที่ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกองทุนสิ่งแวดล้อม จึงได้กำหนดให้เงินทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของแหล่งเงินทุนของกองทุนสิ่งแวดล้อมโดยบัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๒ (๒) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ กองทุนสิ่งแวดล้อมจึงถูกจัดตั้งขึ้น ตามผลของกฎหมายดังกล่าว และส่งผลให้เงินทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิต ถูกถ่ายโอนเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัจจุบันไม่มีเงินทุนหมุนเวียนนี้แล้ว

๓.๒.๓ เงินค่าบริการและค่าปรับที่จัดเก็บตามพระราชบัญญัติ

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>(๑) มีกฎหมายรองรับไว้อย่างชัดเจนในมาตรา ๒๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕</p> <p>(๒) สามารถกำหนดอัตราค่าบริการที่จัดเก็บได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมได้อย่างต่อเนื่อง</p> <p>(๓) เป็นแหล่งรายได้ที่ได้รับจากการดำเนินงานตาม พันธกิจและวัตถุประสงค์ของกองทุนสิ่งแวดล้อมโดยตรง ทำให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่อง</p>	<p>(๑) รายรับจากเงินค่าบริการและค่าปรับในแต่ละปี ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับการจัดเก็บค่าบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p>
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>(๑) มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมากขึ้น ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวโน้มการจัดทำระบบบำบัดน้ำเสียรวมและระบบจัดการของเสียรวมมากขึ้น ทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมอาจมีรายรับจากการจัดเก็บค่าบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น</p> <p>(๒) สถานการณ์สิ่งแวดล้อมในแต่ละจังหวัดวิกฤตมากขึ้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวโน้มที่ใส่ใจและเกิดความตระหนักในการก่อสร้างระบบและจัดเก็บค่าบริการมากขึ้น</p>	<p>(๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการประชาสัมพันธ์รณรงค์สร้างความเข้าใจกับประชาชน เพื่อนำไปสู่การยอมรับและเต็มใจในการให้จัดเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่เหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น</p> <p>(๒) ประชาชนยังไม่เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการจัดเก็บค่าบริการ</p> <p>(๓) การออกประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เรื่อง อัตราค่าบริการ ต้องมีหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ทำให้การอนุมัติกับการเสนออัตราค่าบริการไม่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน</p>

๓.๒.๔ เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราวๆ

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>(๑) มีกฎหมายรองรับไว้อย่างชัดเจนในมาตรา ๒๒ (๔) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕</p> <p>(๒) สามารถของบประมาณสมทบจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี หากมีแผนงานหรือโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และภารกิจ ทั้งในระดับชาติ ระดับกระทรวง และระดับหน่วยงานปฏิบัติงาน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ</p> <p>(๓) กลไกกองทุนสิ่งแวดล้อมมีความสอดคล้องและสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายและแผนของชาติและของรัฐบาลที่มุ่งป้องกัน แก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ</p>	<p>(๑) การจัดสรรเงินไม่เป็นไปตามแผนจัดสรร อาจส่งผลให้ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี</p> <p>(๒) สามารถดำเนินการขอกู้ยืมเงินผ่านรัฐบาลได้อย่างจำกัด เนื่องจากอาจก่อให้เกิดหนี้สาธารณะ และอาจกระทบต่อการกู้ยืมเงินของรัฐบาล เพื่อใช้ในการดำเนินงานด้านอื่นๆ</p>

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>(๑) ช่องทางการขอรับงบประมาณรายจ่ายประจำปี เอื้อให้สามารถขอเงินจัดสรรภายใต้งบประมาณการ</p> <p>(๒) ผลของพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อม ทำให้รัฐบาลให้ความสำคัญของการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลให้กองทุนสามารถขอรับงบประมาณสนับสนุนได้เพิ่มขึ้น และต่อเนื่องมากขึ้นในอนาคต</p> <p>(๓) ยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศ มุ่งเน้นการจัดการมลพิษและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ</p>	<p>(๑) ยุทธศาสตร์การจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี- ให้ความสำคัญกับการจัดสรรเงินงบประมาณด้านสิ่งแวดล้อมไม่เท่ากันในแต่ละปี</p>

๓.๒.๕ เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>(๑) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๒ (๕) เอื้อให้กองทุนสามารถรับเงินบริจาคจากภาคเอกชน เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศได้</p> <p>(๒) กำหนดกรอบของแหล่งเงินทุนไว้ในความหมายแบบกว้าง ทำให้สามารถจัดหาเงินทุนได้จากหลายหน่วยงาน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ</p>	<p>(๑) กองทุนสิ่งแวดล้อมไม่เป็นนิติบุคคล ทำให้ไม่สามารถออกใบเสร็จรับเงินให้กับผู้บริจาค ที่สามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้</p> <p>(๒) กองทุนสิ่งแวดล้อมไม่เป็นเอกภาพ (กรมบัญชีกลางดูแลการเงิน) ทำให้การรับจากต่างประเทศ ต้องปรับระเบียบให้สอดคล้อง</p>
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>(๑) องค์กรหรือหน่วยงานระหว่างประเทศมีความตื่นตัวในการส่งเสริมการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มมากขึ้น เช่น กองทุนภูมิอากาศสีเขียว (Green Climate Fund, GCF) แผนงานปกป้องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับสากล (International Climate Initiative, IKI) เป็นต้น ทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อม มีช่องทางในการจัดหาแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศได้เพิ่มมากขึ้น</p> <p>(๒) ประกาศกรมสรรพากร สามารถให้ผู้บริจาคเงินเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา</p>	<p>(๑) ในกรณีที่มีการกักเงินจากองค์กรหรือหน่วยงานระดับประเทศ ต้องมีการปรับปรุงการดำเนินงาน ระเบียบหลักเกณฑ์ ให้สอดคล้องตามหลักเกณฑ์ของแหล่งเงินทุน</p>

๓.๒.๗ เงินดอกผลและผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทุน

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>(๑) สามารถนำเงินรายได้ไปจัดหาประโยชน์เพิ่มเติม โดยไม่ต้องนำเข้าคลังเพื่อเป็นรายได้แผ่นดิน</p>	<p>(๑) กองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับดอกเบี้ยจากการให้เงินกู้ยืมเพียงร้อยละ ๐.๕</p> <p>(๒) อัตราดอกเบี้ยเงินฝากมีอัตราที่ต่ำ ทำให้มีแนวโน้มได้ดอกผลจากเงินฝากน้อยลงในแต่ละปี</p>

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
(๑) แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจในต่างประเทศฟื้นตัว อาจส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากปรับเพิ่มสูงขึ้นในอนาคตอันใกล้	(๑) กองทุนสิ่งแวดล้อมอาจได้รับผลตอบแทนจากดอกเบี้ยเงินฝากลดลง เมื่ออัตราผลตอบแทนเงินฝากในตลาดลดลง

๓.๒.๗ เงินอื่นๆ ที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุน

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
(๑) สามารถรับการสนับสนุนเงินทุนจากแหล่งที่มาของเงินทุนอื่นๆ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ได้	
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
(๑) สามารถพัฒนาแหล่งเงินทุนอื่นๆ ให้เป็นแหล่งเงินทุนหลักได้ในอนาคต (๒) กองทุนได้รับเงินเพิ่มขึ้น จากการดำเนินคดีด้านสิ่งแวดล้อมที่ศาลมีคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดชำระค่าเสียหายให้แก่กองทุนสิ่งแวดล้อม	(๑) อาจไม่ได้รับความร่วมมือจากเจ้าของแหล่งเงินทุนที่ทางกองทุนสิ่งแวดล้อมต้องการขอรับเงินสนับสนุน (๒) สถานการณ์เศรษฐกิจปัจจุบัน ทั้งในและต่างประเทศไม่มีเสถียรภาพ ทำให้หาแหล่งทุนอื่นเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมยากยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการจัดหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมตามแหล่งรายได้ได้ในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ พบว่า แหล่งรายได้จากเงินค่าบริการและค่าปรับที่จัดเก็บตามพระราชบัญญัตินั้น เป็นแหล่งรายได้ที่สร้างรายรับให้กับกองทุนสิ่งแวดล้อมได้อย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติการในการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวโน้มการจัดทำระบบบำบัดน้ำเสีย และระบบจัดการของเสียมากขึ้น แต่ขณะเดียวกัน ที่ผ่านมากการจัดเก็บค่าบริการและค่าปรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมไม่สามารถจัดเก็บได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้มีเงินสมทบเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมในสัดส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับงบประมาณที่ได้ให้การสนับสนุนไป

ส่วนเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราวๆ จะพบว่า เป็นแหล่งรายได้ที่กองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถขอรับงบประมาณสมทบได้ในแต่ละปี และมีแนวโน้มที่จะสามารถขอรับการสนับสนุนได้อย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้รับงบประมาณจำนวน ๑๕๐ ล้านบาท และช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้รับงบประมาณจำนวน ๑๐๐ ล้านบาท และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้รับงบประมาณจำนวน ๑๐๐ ล้านบาท แต่หากในปีงบประมาณอื่นๆ รัฐบาลมีโครงการเร่งด่วนหรือโครงการที่ให้ความสำคัญกับการลงทุนที่ต้องเกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายประจำ และหากสถานะการคลังไม่เพียงพอก็อาจทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนในปีงบประมาณอื่นๆ ได้

ในขณะที่แหล่งรายได้จากเงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ เป็นแหล่งรายได้ที่กำหนดกรอบความหมายแบบกว้าง ทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถจัดหาเงินทุนได้จากหลายหน่วยงาน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยในสถานการณ์ปัจจุบันมีองค์กรหรือหน่วยงานระหว่างประเทศที่มีความตื่นตัวในการส่งเสริมการแก้ไขปัญหา

สิ่งแวดล้อมในประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแหล่งเงินทุนจากองค์กรระหว่างประเทศนี้ จะมีการกำหนดเงื่อนไขและข้อตกลงต่างๆ ให้หน่วยงานที่ได้รับงบประมาณต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กำหนด กองทุนสิ่งแวดล้อมได้มีการศึกษาและเตรียมความพร้อมให้มีคุณสมบัติเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขขององค์กรระหว่างประเทศ เพื่อสมัครขอรับการสนับสนุนเงินจากองค์กรระหว่างประเทศ เช่น กองทุนภูมิอากาศสีเขียว (Green Climate Fund, GCF) กลไกการสนับสนุนเงินภายใต้แผนงานปกป้องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับสากล (International Climate Initiative : IKI) เป็นต้น รวมถึงความร่วมมือเพื่อขอรับเงินจากภาคเอกชน เพื่อโอกาสในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งนี้ได้

ส่วนแหล่งรายได้จากเงินดอกผลและผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทุน พบว่า เป็นแหล่งรายได้ที่สร้างรายรับให้กับกองทุนสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถนำเงินรายได้ดอกผลจากดอกเบี้ยเงินฝากและดอกเบี้ยเงินกู้ไปจัดหาประโยชน์เพิ่มเติม โดยไม่ต้องนำส่งเข้าคลังเพื่อเป็นรายได้แผ่นดิน แต่ในขณะเดียวกันการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมในอัตราที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน หรือมีอัตราสูงกว่าสถาบันการเงินทั่วไปก็อาจทำให้ผู้ที่สนใจไปกู้ยืมเงินลงทุนจากสถาบันการเงินอื่นๆ ได้ เนื่องจากปัจจุบันมีธนาคารพาณิชย์ที่ให้สินเชื่อเงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำจำนวนมาก อีกทั้งยังสนับสนุนเงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ และมีระยะเวลาปลอดชำระเงินต้นให้กับโครงการที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลอีกด้วย และสุดท้ายแหล่งรายได้จากเงินอื่นๆ ที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุน เป็นการกำหนดแหล่งที่มาของเงินทุนไว้อย่างกว้างๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้กำหนดนโยบายกองทุน ผู้จัดการกองทุน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้สามารถบริหารจัดการกองทุนได้อย่างคล่องตัวและเป็นช่องทางในการแก้ไขปัญหาการเงินของกองทุนอีกช่องทางหนึ่ง หากแหล่งเงินทุนที่ระบุไว้ไม่สามารถสนับสนุนเข้ากองทุนได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพและอาจสามารถพัฒนาแหล่งเงินทุนใหม่อื่นๆ ให้เป็นแหล่งเงินทุนหลักได้ในอนาคต

ในสถานการณ์ปัจจุบันที่กองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นกลไกทางการเงินที่สำคัญในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ผลักดันนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมให้ตรงตามแนวนโยบายของรัฐบาล และตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด กองทุนสิ่งแวดล้อมจึงต้องวางแผนทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ในการจัดหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดสภาพคล่องทางการเงินที่เพียงพอต่อการจัดสรรงบประมาณในแต่ละปี โดยการวางกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนการดำเนินการต้องคำนึงถึงจุดเด่นและโอกาสในการจัดหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม และช่องทางที่เหมาะสมมีประสิทธิภาพของแหล่งเงินทุนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และอาจต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่กองทุนสิ่งแวดล้อมจะต้องเตรียมการรับมือการเปลี่ยนแปลง เช่น ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. .... ที่มีการเพิ่มเติมช่องทางแหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อมต่อแหล่งรายได้จากการจัดเก็บค่าบริการเข้ากองทุนพัฒนาน้ำบาดาล การจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมหรือค่าธรรมเนียมสิ่งแวดล้อมจากสินค้าและบริการที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ภาษีการปล่อยมลพิษ ภาษีคาร์บอนจากเชื้อเพลิง ภาษีบรรจุก๊าซ และภาษีนักท่องเที่ยวต่างชาติ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถมีรายได้ที่สม่ำเสมอและต่อเนื่อง

บทที่ ๔

แนวทางการขับเคลื่อนแผนจัดหารายได้

๔.๑ แนวทางการขับเคลื่อนแผนจัดหารายได้

๔.๑.๑ สถานะปัจจุบันที่มีผลต่อการขับเคลื่อนแผนจัดหารายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม

๑) หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle : PPP) และหลักการผู้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary Pays Principle : BPP)

หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle : PPP) เป็นหลักการ ซึ่งองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development - OECD) เสนอให้นำมาใช้เป็นหลักการพื้นฐานสำหรับการป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษ โดยมีสาระสำคัญ คือ การกำหนดให้ผู้ที่ก่อให้เกิดมลพิษมีหน้าที่แบกรับภาระการลงทุนและออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่จำเป็นในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นจากการประกอบการ หรือการดำเนินกิจกรรมของตน รวมทั้งต้องรับผิดชอบใช้ค่าใช้จ่ายในการขจัดมลพิษทั้งหมดที่รัฐได้ดำเนินการไปเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และหากเกิดความเสียหายต่อชีวิต สุขภาพอนามัย หรือทรัพย์สินของผู้ใด ผู้ก่อมลพิษต้องมีหน้าที่ชดเชยความเสียหายดังกล่าวด้วย

หลักการผู้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary Pays Principle: BPP) เป็นเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ที่มีไว้สำหรับใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีกวิธีหนึ่ง โดยการสร้างแรงจูงใจ และภาระรับผิดชอบในการลดการก่อมลพิษ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมถึงการสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้เสียประโยชน์ เพื่อลดความขัดแย้งทางสังคมอันเกิดจากการนำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้ประโยชน์และทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์ร่วมกัน

การนำไปใช้ระหว่างหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle : PPP) และหลักการผู้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary Pays Principle : BPP) มีรายละเอียดดังนี้

หลักการ	การนำไปใช้
หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle : PPP)	มีความเหมาะสมสำหรับประเทศที่พัฒนาแล้ว เพราะประชากรส่วนใหญ่มีฐานะในชั้นปานกลางถึงดี ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ มีขีดความสามารถในการผลิตสูง มีผลประกอบการดีและสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศจำนวนมาก จึงมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า ในขณะที่เดียวกันก็เป็นผู้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่า จึงต้องรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมที่ตนเป็นผู้ก่อด้วย
หลักการผู้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary Pays Principle : BPP)	มีความเหมาะสมสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา เพราะประชากรส่วนใหญ่ยังมีฐานะยากจน และผู้ผลิตส่วนใหญ่ก็ยังเป็นผู้ผลิต ขนาดเล็กและขนาดกลาง จึงมีต้นทุนการผลิตที่ค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนของรายได้หรือผลประกอบการที่ได้รับ

สำหรับการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมในระยะเวลาที่ผ่านมา มีการนำหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle : PPP) มาใช้ ดังนี้

๑. การกำหนดแนวทางการส่งคืนเงินค่าบริการและค่าปรับ ตามมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดอัตราค่าบริการบำบัดน้ำเสีย ตามปริมาณการใช้น้ำประปา

๒. (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... ที่เพิ่มเติมแหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมหรือค่าธรรมเนียมสิ่งแวดล้อม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีอำนาจจัดเก็บภาษีดังกล่าว รวมทั้งต้องมีข้อกำหนดในกฎหมายนั้นๆ ให้จัดสรรรายได้ส่วนหนึ่งเพื่อนำส่งเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม ทำให้กองทุนสามารถมีรายได้ที่สม่ำเสมอและต่อเนื่องมากขึ้น ดังนี้

๒.๑ ความเป็นไปได้สำหรับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้น้ำบาดาล เนื่องจากการใช้น้ำบาดาลอยู่ในการดูแลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ตามพระราชบัญญัติการใช้น้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งได้มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้น้ำบาดาลนำส่งกองทุนพัฒนาน้ำบาดาลอยู่แล้ว จากการประสานและหารือความร่วมมือในระดับนโยบายกับกองทุนพัฒนาน้ำบาดาลในการกำหนดกลไกเพิ่มเติมเพื่อนำส่งเงินเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมได้ อย่างไรก็ตาม ในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้น้ำในค่าบริการน้ำประปาอาจยังไม่สามารถดำเนินการได้ในทางปฏิบัติ เนื่องจากการผลิตและการแจกจ่ายน้ำประปาอยู่ในการดูแลของรัฐวิสาหกิจและบางส่วนดำเนินการโดยท้องถิ่น ทำให้มีความยุ่งยากในการกำหนดนโยบายและการทำงานร่วมกัน

๒.๒ การจัดเก็บค่าธรรมเนียมบรรจุภัณฑ์ ในปัจจุบันผู้ใช้ถุงพลาสติกถือเป็นผู้ก่อมลพิษที่ไม่ได้แบกรับต้นทุนดังกล่าว เนื่องจากได้รับถุงพลาสติกจากผู้ขายสินค้าและบริการโดยไม่เสียค่าธรรมเนียม จึงไม่ได้รับความร่วมมือและแรงจูงใจในการลดการใช้ถุงพลาสติก ดังนั้นการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ถุงพลาสติกจึงเป็นมาตรการหนึ่งที่จะทำให้ผู้ใช้ถุงพลาสติก ซึ่งเป็นผู้ก่อมลพิษได้มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมและสร้างแรงจูงใจในการลดการใช้ถุงพลาสติกได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความร่วมมือในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากระบบการชำระเงินของห้างสรรพสินค้าและร้านสะดวกซื้อ เนื่องจากสามารถติดตามตรวจสอบได้ โดยค่าธรรมเนียมดังกล่าว ส่วนหนึ่งให้นำส่งเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปใช้ในการจัดการปัญหาขยะและปัญหาสิ่งแวดล้อมต่อไป

๒.๓ การจัดเก็บภาษีมลพิษ คือ ภาษีที่เรียกเก็บจากบุคคลหรือผู้ประกอบการที่ปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อม โดยเรียกเก็บตามปริมาณหรือประเภทของมลพิษที่ปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อม เช่น การเรียกเก็บภาษีจากการปล่อยมลพิษทางอากาศตามปริมาณซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) ภาษีจากการปล่อยมลพิษทางน้ำตามปริมาณหรือค่าบีโอดี (Biological Oxygen Demand : BOD) ค่าธรรมเนียมคาร์บอน ที่เก็บจากเชื้อเพลิงแต่ละชนิดในอัตราที่แปรผันตามสัดส่วนคาร์บอนที่แฝงอยู่ในเชื้อเพลิงนั้นๆ เมื่อผู้ผลิตและผู้บริโภคต้องรับผิดชอบต้นทุนภายนอกที่เกิดจากมลพิษที่ตนปลดปล่อยออกมาตามชนิดและปริมาณของพลังงานที่ใช้ จะเกิดการปรับตัวลดการปล่อยมลพิษลงตามต้นทุนที่สูงขึ้น และรับผิดชอบต่อผลกระทบที่ตนสร้างต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น การจัดเก็บภาษีมลพิษจึงเป็นทางออกหนึ่งของประเทศที่นอกจากจะช่วยแก้ปัญหามลพิษในอนาคตแล้ว ยังช่วยปรับพฤติกรรมกรรมการใช้พลังงานของคนไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นแหล่งรายได้ที่

สามารถนำมาแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในประเทศให้ดีขึ้นอีกด้วย และกองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถขอรับการสนับสนุนแหล่งรายได้ดังกล่าวจากรัฐบาลได้ เมื่อมีการดำเนินการจัดเก็บภาษีมลพิษในอนาคต

๒.๔ การจัดเก็บค่าธรรมเนียมในตรวจสอบรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment Report: EIA) เป็นการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้ประกอบการในการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามอัตราที่รัฐกำหนด โดยแนวคิดดังกล่าวได้มีการบัญญัติไว้ใน (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... มาตรา ๖๓ โดยเงินค่าธรรมเนียมดังกล่าว กำหนดให้นำส่งเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมโดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน และมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการอุดหนุนการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นตามมาตรา ๒๔ (๑๐) แห่ง (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... (ฉบับเผยแพร่ในเว็บไซต์ ทส. ณ วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๐)

๒.๕ การกำหนดแหล่งรายได้จากค่าปรับ ที่เกิดจากมีการก่อสร้างหรือดำเนินโครงการหรือกิจการก่อนที่รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะได้รับความเห็นชอบ หรือค่าปรับในการไม่ส่งรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ และประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และ เรื่อง คณะกรรมการเปรียบเทียบและวิธีพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๓

จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ควรมีการศึกษาและกำหนดการเก็บรายได้จากผู้ก่อมลพิษตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle : PPP) โดยพิจารณาจากกลุ่มผู้ผลิตสินค้าและบริการที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการเก็บเงินจากผู้ก่อมลพิษเป็นรายสาขา (Sectoral Analysis) เพื่อให้สามารถคาดการณ์แนวโน้มการมีรายได้จากผู้ก่อมลพิษในอนาคต

สำหรับหลักการผู้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary Pays Principle : BPP) กองทุนสิ่งแวดล้อมมีการนำมาใช้ในส่วนของการดำเนินการจัดสรรเงินกู้ให้แก่ภาคเอกชนเพื่อการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๒๓ (๓) ที่ต้องมีการส่งคืนเงินต้นและดอกเบี้ย

๒) ความต้องการเงินสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนสิ่งแวดล้อมในปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓

ในแต่ละปีมีผู้ยื่นข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนสิ่งแวดล้อม ทั้งในส่วนของเงินอุดหนุนและเงินกู้เป็นจำนวนมาก ซึ่งคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมได้กำหนดกรอบทิศทางตามมาตรา ๒๓ (๔) ให้การสนับสนุนหน่วยงานทั้งภาครัฐ ที่เป็นส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ เอกชน และองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และได้เพิ่มกลุ่มเป้าหมาย คือ เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน สภาองค์กรชุมชนตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน และหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น ซึ่งจะต้องนำมาคาดการณ์ถึงแนวโน้มของงบประมาณที่กองทุนสิ่งแวดล้อมต้องการในแต่ละปี รวมถึงงบประมาณที่ต้องนำมา

บริหารจัดการให้มีเงินทุนหมุนเวียน ในส่วนที่เป็นการหารายได้จากดอกผลและประโยชน์อื่นๆ และรายจ่ายเพื่อการบริหารกองทุน

๔.๑.๒ กฎหมาย ระเบียบหลักเกณฑ์ และมาตรการที่มีผลต่อการขับเคลื่อนแผนจัดหารายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม ในอนาคต

๑) (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ....

กองทุนสิ่งแวดล้อมมีการดำเนินการในการปรับปรุงแก้ไข (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... ในหมวดที่ ๓ กองทุนสิ่งแวดล้อม โดยได้เพิ่มแหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมขึ้น ได้แก่ แหล่งรายได้จากการจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาลตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล และแหล่งรายได้จากค่าธรรมเนียม ค่าบริการ ค่าปรับ หรือค่าภาษีอากรที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นของกองทุนหรือส่งเงินเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม ซึ่งกองทุนสิ่งแวดล้อมต้องมีการศึกษาและเตรียมการในการออกกฎหมายรองเพื่อรองรับ (ร่าง) กฎหมายดังกล่าว เมื่อมีผลบังคับใช้แล้วซึ่งจะมีผลทำให้มีรายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมอีกทางหนึ่ง

๒) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นพระราชบัญญัติที่ปรับแก้ไขขึ้น เพื่อให้มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่ดูแลและรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ให้มีแนวทางและมาตรฐาน การเก็บขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยแต่ละประเภท และอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในอัตราที่สอดคล้องกับความเป็นจริง ดังนั้น กฎหมายดังกล่าว จึงได้กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่และอำนาจในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดแยก เก็บขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการ รวมทั้งกำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจนำสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปใช้ประโยชน์หรือหาประโยชน์ได้

๓) (ร่าง) พระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์และซากผลิตภัณฑ์อื่น พ.ศ. ....

(ร่าง) พระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์และซากผลิตภัณฑ์อื่น พ.ศ. .... ได้มีการกำหนดมาตรการระยะยาว ในการจัดเก็บค่าธรรมเนียม หรือ ภาษีผลิตภัณฑ์จากผู้นำเข้าและผู้ผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศ และนำมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โดยบริหารในรูปแบบของกองทุนที่ระบุชัดเจนว่าจะนำมาใช้เฉพาะการจัดการซากอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น ซึ่งเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่กองทุนสิ่งแวดล้อมจะมีรายได้เข้าสู่กองทุนจากภาคีเครือข่าย โดยมีเงื่อนไขการรับและจ่ายเงินที่ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์เฉพาะของแหล่งเงินนั้นๆ

๔) นโยบายทางด้านภาษี

นโยบายทางด้านภาษี เป็นเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์อย่างหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งในปัจจุบันจะเป็นการเรียกเก็บค่าตอบแทนจากการเข้าไปใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและจากกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยการกำหนดราคาตลาดให้แก่ทรัพยากรและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น หรืออาจเรียกว่าการเก็บภาษี ซึ่งในปัจจุบันที่นิยมใช้กัน มี ๔ ประเภท คือ

๑) ระบบการจัดเก็บค่าใช้บริการ/ค่าปล่อยมลพิษ (Use Free หรือ User Charges) เป็นค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากผู้ใช้ประโยชน์หรือผู้ใช้บริการจากทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการมลพิษ

๒) ค่าปล่อยมลพิษ (Effluent Charge หรือ Emission Charge) เป็นค่าธรรมเนียมที่รัฐเรียกเก็บจากบุคคลหรือผู้ประกอบการที่ปล่อยมลพิษออกสู่ภายนอก ทั้งที่มีค่าเกินมาตรฐานและไม่เกินมาตรฐานโดยเก็บตามปริมาณและลักษณะของสารมลพิษ

๓) ค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์ (Product Charge หรือ Product Surcharge) เป็นค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากผลิตภัณฑ์หรือวัตถุดิบที่ก่อให้เกิดมลพิษทั้งในขั้นตอนการผลิต การบริโภค หรือการกำจัด โดยการบวกราคาเข้าไปในราคาสินค้าของผู้บริโภค

๔) ค่าปรับ (Fine) เป็นมาตรการป้องกันมิให้มีการปลดปล่อยมลพิษในระดับที่เกินจากกฎหมายกำหนด โดยการกำหนดอัตราค่าปรับต้องไม่ต่ำกว่าต้นทุนส่วนที่เพิ่มขึ้นในการบำบัดมลพิษ ส่วนค่าปรับจะต้องไม่ต่ำกว่าอัตราค่าใช้บริการ

๔.๑.๓ กองทุนภูมิอากาศสีเขียว (Green Climate Fund : GCF) กับการดำเนินงานในส่วนของประเทศไทย

กองทุนภูมิอากาศสีเขียว (Green Climate Fund : GCF) จัดตั้งขึ้นมาจากข้อตัดสินใจ Decision 1/CP.16 ในการประชุมสมัชชารัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ครั้งที่ ๑๖ (COP 16) ณ เมืองแคนคูน สหรัฐเม็กซิโก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยปฏิบัติการด้านการเงินของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) ตามมาตรา ๑๑ โดยกองทุนภูมิอากาศสีเขียว (GCF) จะทำหน้าที่สนับสนุนการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ไปสู่การพัฒนาที่ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและสามารถปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Low Emission and Climate-resilient Development) ในบริบทด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน ผ่านการสนับสนุนด้านการเงินแก่ประเทศกำลังพัฒนาเพื่อใช้ในการจำกัดหรือลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวจากผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยคำนึงถึงความต้องการของประเทศกำลังพัฒนาที่มีความเปราะบางเป็นพิเศษ (Most Vulnerable Countries) ต่อผลกระทบทางลบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กองทุน (GCF) ดำเนินการตามหลักการและบทบัญญัติของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมีคณะกรรมการกองทุน GCF เป็นผู้รับผิดชอบ

กำกับดูแลและตัดสินใจในการจัดสรรทรัพยากร โดยได้รับคำแนะนำจากสมัชชารัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกองประสานการจัดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ร่วมมือกับองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (German International Cooperation : GIZ) ทำหน้าที่เป็น Focal Point และดำเนินการจัดทำ Readiness Support Programme ใน ๓ ประเด็น คือ

๑) จัดตั้ง NDA (National Designated Authority) เพื่อทำหน้าที่ประสานการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกองทุน GCF ในประเทศไทย

๒) ให้การรับรอง (Accreditation) หน่วยปฏิบัติการ (Implementing Entity)/ (Accredited Entity)

๓) ดำเนินการจัดทำกรอบกลยุทธ์ของแผนงาน/โครงการ (Project Pipeline) ที่จะขอรับการสนับสนุนจาก กองทุน GCF

กลยุทธ์ของกองทุน GCF จะให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในด้านต่างๆ เช่น ความมั่นคงทางอาหารและน้ำ การปลดปล่อยก๊าซในภาคพลังงาน ภาคการขนส่ง อาคารก่อสร้าง ชุมชนเมือง การใช้ประโยชน์ของที่ดินและป่าไม้ การเสริมสร้างการปรับตัวกับชุมชนเมือง ระบบนิเวศ อาคารสิ่งก่อสร้างเพื่อเพิ่มความต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ลักษณะโครงการของประเทศไทยที่จะขอรับการสนับสนุนกองทุน GCF ควรเป็นโครงการที่มีความสอดคล้องตามแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทย และเป็นโครงการที่สอดคล้องกับเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ ของ GCF ได้แก่ กรอบแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Adaptation) การลดก๊าซเรือนกระจกและการส่งเสริมการเติบโตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ (Mitigation) และการสร้างขีดความสามารถด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Capacity Building)

๔.๑.๔ การดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมในฐานะ Thailand Climate Initiative (ThaiCi) ภายใต้แผนงานปกป้องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับสากล (International Climate Initiative : IKI)

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาให้กองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อมดำเนินการในฐานะ Thailand Climate Initiative (ThaiCi) ภายใต้แหล่งเงินทุนจาก แผนงานปกป้องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับสากล (International Climate Initiative : IKI) ของรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ซึ่งในขณะนี้อยู่ในระหว่างการจัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนเงินช่วยเหลือเพื่อการดำเนินโครงการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในประเทศไทย ทั้งนี้ กรอบข้อเสนอโครงการดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ก่อนที่จะจัดทำเป็นข้อเสนอโครงการฉบับสมบูรณ์ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งหากได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีแล้ว คาดว่ากองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อมในฐานะ Thailand Climate Initiative (ThaiCi) จะได้รับการจัดสรรเงินช่วยเหลือในกรอบวงเงินจำนวน ๖ ล้านยูโร (ประมาณ ๒๐๐ ล้านบาท)

๔.๒ กลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้ และการแก้ไขปัญหาลูกอุปสรรคของรายได้ในแต่ละแหล่ง

กลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้และการแก้ไขปัญหาลูกอุปสรรคของรายได้ในแต่ละแหล่ง ควรจะต้องมีการคำนึงถึงแนวความคิดการขับเคลื่อนแผนจัดหารายได้ที่ได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้ โดยจะต้องประสานขอรับการสนับสนุนเงินทุนตามช่องทางที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยสามารถแบ่งการดำเนินการได้ ๒ กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยการปรับปรุงกระบวนการทำงานเดิม และกลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยริเริ่มกระบวนการทำงานในรูปแบบใหม่

๔.๒.๑ กลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยการปรับปรุงกระบวนการทำงานเดิม

สามารถดำเนินการได้โดยการปรับปรุงกระบวนการทำงานเดิมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งประกอบด้วยช่องทางต่างๆ ดังนี้

๑) การเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บค่าบริการและค่าปรับ

๑.๑) ค่าบริการบำบัด กำจัด น้ำเสียรวมหรือของเสียรวม

ที่ผ่านมากองทุนสิ่งแวดล้อมยังไม่ได้รับเงินนำส่งจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่ควร เนื่องจากจะต้องดำเนินงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๘ ที่ได้ให้อำนาจคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในการกำหนดอัตราการจัดเก็บค่าบริการในแต่ละพื้นที่ ซึ่งประกาศดังกล่าวยังดำเนินการไม่ครบทุกพื้นที่ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการจัดเก็บรายได้และนำส่งเงินรายได้ให้กับกองทุนสิ่งแวดล้อมได้ และจากปัญหาที่ผ่านมาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียหรือการกำจัดของเสีย เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ไม่ประสงค์ที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียหรือการกำจัดของเสีย ประกอบกับผู้บริหารระดับสูง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกรงจะได้รับผลกระทบทางลบจากการเสียฐานเสียง หากมีการเรียกเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียหรือการกำจัดของเสีย ปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับเงินอุดหนุนก่อนปี พ.ศ. ๒๕๕๐ จำนวน ๓๓ พื้นที่ แต่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการนำส่งเงินให้กองทุนสิ่งแวดล้อมได้จำนวน ๒๔ พื้นที่ (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๒) ส่วนพื้นที่ที่เหลืออยู่ระหว่างดำเนินการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ออกเทศบัญญัติ เนื่องจากขั้นตอนการดำเนินการจัดทำประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ต้องมีการดำเนินการตรวจสอบเอกสารและวิเคราะห์ความเหมาะสมของอัตราการจัดเก็บตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอโดยกรมควบคุมมลพิษ เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมมลพิษ และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

การแก้ไขปัญหาลูกอุปสรรค เพิ่มประสิทธิภาพในด้านการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งในส่วนของ การทบทวนอัตราการการนำส่งเงินเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสียรวมให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม และการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน เร่งรัดการดำเนินการจัดเตรียมข้อมูลเพื่อสนับสนุนการพิจารณาของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในการประกาศอัตราการจัดเก็บค่าบริการในพื้นที่ที่เหลือให้สามารถประกาศได้ครอบคลุมมากที่สุด เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดเก็บค่าบริการและนำเงินส่งให้แก่กองทุน นอกจากนี้ เร่งรัดทำความเข้าใจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในระดับพื้นที่และ

ระดับส่วนกลาง ถึงเหตุผลและความจำเป็นในการนำส่งรายได้ให้กับกองทุนและชี้แจงกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ในการให้เงินอุดหนุนเพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด สร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรณรงค์กระตุ้นให้ประชาชนในพื้นที่เล็งเห็นถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจ่ายค่าบำบัดน้ำเสียหรือการกำจัดของเสียรวมภายในพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนเกิดทัศนคติด้านบวกในการร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนการบริหารจัดการแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่อย่างเป็นระบบ

๑.๒) ค่าปรับตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๐๑/๑ “กำหนดให้ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตผู้ใดก่อสร้างหรือดำเนินโครงการหรือ กิจกรรมก่อนที่ รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม จะได้รับความเห็นชอบ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท และ ปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งแสนบาทตลอดระยะเวลาที่ไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องหรือหยุดการกระทำนั้น” และมาตรา ๑๐๑/๒ “ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตผู้ใดไม่นำส่งรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการ ที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท” ซึ่งค่าปรับดังกล่าว ได้มีการกำหนดไว้ในประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง คณะกรรมการเปรียบเทียบ และวิธีพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในข้อ ๑๔ และ ๑๕ กำหนดว่า “เมื่อคณะกรรมการเปรียบเทียบได้ ดำเนินการเปรียบเทียบเสร็จแล้ว ให้ผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบต่อสำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือกรมควบคุมมลพิษ แล้วแต่กรณี และเมื่อหน่วยงานได้ชำระค่าปรับแล้ว ให้ออกใบเสร็จรับเงินไว้เป็นหลักฐานตามหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติที่กระทรวงการคลังกำหนด และนำเงินค่าปรับส่ง เข้าบัญชีเงินฝากของกองทุนสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม อย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง”

ดังนั้น ในอนาคตกองทุนสิ่งแวดล้อมจะมีแหล่งรายได้เพิ่มเติมจากค่าปรับพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังกล่าว โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการ ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในแนวทางปฏิบัติต่อไป

๒) การขอรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราวๆ

การขอรับการจัดสรรงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นรายได้ที่รัฐบาลจ่ายเพื่อเป็นการช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม จะทำให้การ ดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมมีสภาพคล่องทางการเงินมากขึ้น โดยที่ผ่านมากองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับการ จัดสรรงบประมาณน้อยกว่าค่าขอตั้งงบที่ขอไว้ในแต่ละปี จากการวิเคราะห์คาดว่าอาจเกิดจากกระบวนการ จัดทำงบประมาณและการประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าที่กองทุนสิ่งแวดล้อมเสนอรัฐบาลนั้น อาจยังไม่แสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ที่สามารถสะท้อนถึงประโยชน์ในการใช้จ่ายเงินอุดหนุนและเงินกู้ที่มีความชัดเจน รวมถึงการ กำหนดเป้าหมายในการดำเนินการหรือการนำเสนอแผนงาน/โครงการที่อาจยังไม่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล หรือยังไม่สามารถตอบเป้าหมายกระทรวงได้โดยตรง ทำให้หน่วยงานที่พิจารณางบประมาณยังไม่เห็นถึงเหตุผล และความจำเป็นที่เพียงพอในการให้เงินงบประมาณตามจำนวนที่กองทุนสิ่งแวดล้อมร้องขอได้

การแก้ไขปัญหาคอขวด ต้องมีการกำหนดงบประมาณให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน รวมถึงคาดการณ์งบประมาณที่จำเป็นต้องใช้จ่ายในอนาคตให้มีความครอบคลุมและครบถ้วน และจัดทำข้อมูลประกอบการชี้แจงต่อคณะกรรมการวิสามัญร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและคณะอนุกรรมการที่มีความสมเหตุสมผลเพียงพอ กำหนดเป้าหมาย แผนงาน/โครงการ แผนการดำเนินงานประจำปี และแผนการใช้จ่ายเงินและงบประมาณประจำปีให้ชัดเจน รวมถึงตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายเชิงปริมาณที่สามารถวัดผลได้จริง สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล แผนยุทธศาสตร์ทั้งในระดับชาติและระดับกระทรวง เพื่อให้รัฐบาลเห็นความสำคัญและให้งบประมาณสนับสนุนกองทุนสิ่งแวดล้อมตามที่ร้องขอได้ โดยเน้นการขอผ่านงบประมาณการเชิงยุทธศาสตร์

๓) การขอรับเงินสนับสนุนจากภาคเอกชน และองค์การระหว่างประเทศ

การขอรับเงินช่วยเหลือจากแหล่งเงินทุนต่างประเทศเป็นช่องทางหนึ่งที่กองทุนสิ่งแวดล้อมจะต้องมีการศึกษาความเป็นไปได้ในการรับการสนับสนุนในระยะยาว เนื่องจากเป็นแหล่งงบประมาณที่อาจจะสนับสนุนกองทุนได้อย่างต่อเนื่อง โดยจะต้องศึกษาเงื่อนไขและข้อจำกัดต่างๆ ของแหล่งเงินทุน เพื่อที่จะนำมาปรับปรุง เตรียมการให้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ได้แก่ กองทุนภูมิอากาศสีเขียว (The Green Climate Fund : GCF) กลไกการสนับสนุนเงินภายใต้แผนงานปกป้องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับสากล (International Climate Initiative : IKI) ที่ผ่านมากองทุนสิ่งแวดล้อมยังไม่เคยได้รับการสนับสนุนเงินหรือทรัพย์สินจากภาคเอกชน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ

การแก้ไขปัญหาคอขวด โดยในปัจจุบันกองทุนสิ่งแวดล้อมอยู่ระหว่างตอบแบบประเมินความพร้อมเพื่อสมัครเข้าร่วมเป็นหน่วยงานที่ได้รับการรับรองจากกองทุนภูมิอากาศสีเขียว (Direct Access Entity : DAE) เพื่อเป็นหน่วยงานในฐานะที่ได้รับการรับรอง (Accredited Entity) และทำหน้าที่กลั่นกรองโครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุนภูมิอากาศสีเขียว และการจัดทำโครงการความร่วมมือของกองทุน กลไกการสนับสนุนเงินภายใต้แผนงานปกป้องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับสากล (International Climate Initiative : IKI) นอกจากนี้ ควรมีการศึกษาความเป็นไปได้ในการขอรับการสนับสนุนจากภาคเอกชน หรือองค์การระหว่างประเทศ โดยศึกษาแนวทางในการปรับปรุง เพิ่มเติมกฎระเบียบต่างๆ ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของกองทุนในการขอรับเงินสนับสนุนจากองค์การระหว่างประเทศ การเตรียมการตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ของแต่ละแหล่งเงินทุน จากความร่วมมือทางวิชาการกับมูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการโครงการศึกษาและพัฒนาแหล่งรายได้จากการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม ค่าธรรมเนียมและมาตรการทางการเงิน ได้เสนอแนะว่ากองทุนสิ่งแวดล้อมควรกำหนดเป้าหมายในการจัดหารายได้จากการขอรับเงินสนับสนุนจากองค์การระหว่างประเทศ โดยดำเนินการคัดเลือกโครงการด้านฟื้นฟูปัญหาสิ่งแวดล้อมขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพในการขอรับการสนับสนุนเงินจากองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งกำหนดขนาดโครงการไม่ต่ำกว่า ๕๐ ล้านบาท ให้ได้อย่างน้อย ๒ โครงการ ตลอดระยะเวลาตามแผนจัดหารายได้ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ รวมเป็นเงินที่ได้รับการสนับสนุนไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ ล้านบาท

๔) พัฒนาแนวทางการหาประโยชน์และเงินได้จากดอกผลจากเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม

กองทุนสิ่งแวดล้อมมีรายรับจากรายได้ดอกเบี้ยเงินกู้ ที่ปล่อยกู้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และเอกชนที่รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสีย โดยคิดดอกเบี้ยเงินกู้ในอัตราที่ต่ำกว่าดอกเบี้ยในตลาด และได้รับรายได้จากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารที่กองทุนสิ่งแวดล้อมนำเงินส่วนที่ไม่ได้จัดสรรให้กับโครงการ นำมาบริหารโดยฝากธนาคารที่เป็นธนาคารของรัฐ ในประเภทเงินฝากออมทรัพย์และฝากประจำ ๓ เดือน ซึ่งให้อัตราดอกเบี้ยตอบแทนที่ต่ำกว่า เมื่อเทียบกับการลงทุนในในช่องทางการลงทุนประเภทอื่น เช่น พันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ภาคเอกชน การลงทุนในหุ้นสามัญ และหุ้นประเภทต่างๆ เป็นต้น ซึ่งให้ผลตอบแทนสูงแต่มีระดับความเสี่ยงสูงกว่า ทำให้รายรับจากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารของกองทุนสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มลดลง และที่ผ่านมาพบว่าการจัดสรรงบประมาณในส่วนของเงินกู้ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ทำให้รายรับดอกเบี้ยจากเงินกู้ไหลเวียนกลับเข้ามาต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้

การแก้ไขปัญหาอุปสรรค อาจต้องมีการทบทวนอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน สร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนสนใจเข้ามากู้ยืมมากยิ่งขึ้น ปรับนโยบายและกลยุทธ์ในการบริหารให้ยอดการจัดสรรเงินกู้ในแต่ละปี เพิ่มสูงขึ้นและเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และในส่วนของดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร กองทุนสิ่งแวดล้อมศึกษาแนวทางและวิธีการที่เป็นไปได้ในการเพิ่มช่องทางการนำเงินคงเหลือไปลงทุนในสินทรัพย์อื่นนอกเหนือจากเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำ ซึ่งมี ๒ แนวทาง ดังนี้ ๑) ปรับปรุงบทบัญญัติในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยปรับเปลี่ยนข้อความเป็น “เงินกองทุนสิ่งแวดล้อมที่กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังเก็บรักษาไว้ตามมาตรา ๒๒ ให้กรมบัญชีกลางนำไปหาดอกผล โดยการฝากออมทรัพย์ ฝากประจำ หรือโดยวิธีการอื่นตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกองทุนแห่งชาติ” เพื่อให้สามารถนำไปหาดอกผลด้วยวิธีการอื่นได้ ๒) หาก (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... มีผลบังคับใช้ ต้องดำเนินการศึกษาออกแบบหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมพิจารณาประกาศบังคับใช้กับผู้บริหารสินทรัพย์ให้กองทุน นอกจากนี้ ควรจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินกองทุน ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อให้ผู้จัดการกองทุนสามารถบริหารจัดการเงินกองทุนได้อย่างเหมาะสมกับช่วงเวลา ที่กองทุนจะต้องใช้จ่ายเงินกองทุน และสามารถบริหารเงินคงเหลือของกองทุนให้สร้างรายได้ให้กับกองทุนได้เพิ่มมากขึ้น รวมถึงต้องประสานงานและทำความร่วมมือกับผู้จัดการกองทุน ทั้งกรมบัญชีกลางและธนาคารกรุงไทย ในการวางแผนพัฒนาแนวทางการหาประโยชน์และเงินได้จากดอกผลจากเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมร่วมกัน เพื่อให้ได้รับดอกผลและงบประมาณเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น โดยร่วมกันกำหนดแนวทางติดตามและประเมินผลการดำเนินการ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์การพัฒนาแนวทางการหาประโยชน์และเงินได้จากดอกผลจากเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม

๔.๒.๒ กลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยการริเริ่มกระบวนการทำงานในรูปแบบใหม่

๑) แหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้เปิดกว้างให้กองทุนสามารถแสวงหาแหล่งเงินทุนใหม่ๆ ที่สามารถให้เงินสนับสนุนการดำเนินการของกองทุนได้ เช่น มาตรา ๒๒ (๕) ในเรื่องของเงินจากภาคเอกชน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ และมาตรา ๒๒ (๗) ในเรื่อง ของเงินอื่นๆ ที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุน เป็นต้น รวมถึงแหล่งรายได้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ....

การแก้ไขปัญหาค่าอุปสรรค แสวงหาแหล่งรายได้ที่มีเงินหมุนเวียนเข้ากองทุนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ซึ่งต้องมีการศึกษาอย่างต่อเนื่องและอาจพัฒนาแหล่งรายได้ที่มีศักยภาพจากแหล่งเงินทุนรองให้ มาเป็นแหล่งเงินทุนหลักที่สามารถให้งบประมาณสนับสนุนกองทุนได้อย่างต่อเนื่องในอนาคต รวมถึงศึกษา แนวทางในการจัดหารายได้จากแหล่งรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... ซึ่งตามพระราชบัญญัติฯ ฉบับใหม่ ได้มีการกำหนดแหล่งรายได้ของกองทุน สิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม เช่น รายได้จากการจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาล การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ถุงพลาสติก การจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากการผลิต การจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากการผลิต การบริการที่ก่อให้เกิดมลพิษ ค่าปรับที่ได้จากการเปรียบเทียบตามมาตรา ๑๒๑ เป็นต้น รวมถึงการเตรียมการออกกฎหมายลำดับรอง เพื่อรองรับการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ....

๒) การจัดเก็บรายได้จากค่าธรรมเนียมในตรวจสอบรายงานการประเมินผลกระทบ สิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment Report: EIA) โดยมีแนวทางในการจัดหาแหล่ง รายได้เพิ่มเติม ดังนี้

๒.๑) แนวทางมาตรการเชิงป้องกัน กรณีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการพิจารณา รายงาน การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็นการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้ประกอบการที่โครงการจำเป็นต้องมีการ จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในลักษณะการชำระค่าธรรมเนียมในการพิจารณา รายงาน การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามอัตราที่รัฐกำหนด โดยแนวคิดดังกล่าวได้มีการบัญญัติไว้ใน (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... มาตรา ๖๓ ซึ่งเงินค่าธรรมเนียม ดังกล่าว ได้กำหนดให้นำส่งเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมโดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดินและมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ ในการอุดหนุนการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ สูงขึ้นตามมาตรา ๒๔ (๑๐) แห่ง (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... (ฉบับเผยแพร่ในเว็บไซต์ ทส. ณ วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๐)

๒.๒) แนวทางมาตรการเชิงรุก กรณีการจัดเก็บค่าปรับจากการไม่ปฏิบัติตามรายงาน การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็นหนึ่งในแนวทางการสร้างการติดตามและประเมินผลโครงการที่ได้รับ การรับรองการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการบูรณาการ การทำงานร่วมกันระหว่างกองทุนสิ่งแวดล้อม สำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ เพื่อดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการโดยร่วมมือกับหน่วยงานในท้องถิ่นในการดำเนินการ

ตรวจสอบ หากพบว่า โครงการดังกล่าวเพิกเฉยหรือไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์กระทบสิ่งแวดล้อมให้ดำเนินการจัดเก็บค่าปรับตามสัดส่วนมูลค่าการลงทุน เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ การเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ค่าดำเนินการในการตรวจสอบและประเมินผล รวมทั้งใช้เป็นทุนสนับสนุนการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในภาพรวม

การแก้ไขปัญหาอุปสรรค ในปัจจุบันพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และ (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... ไม่ได้มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้มีการติดตามตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นหลังจากที่ได้มีการรับรองการประเมินกระทบสิ่งแวดล้อม รวมทั้งไม่ได้มีบัญญัติให้หน่วยงานใดเป็นผู้ดำเนินการในเรื่องดังกล่าว และกำหนดบทลงโทษหรือค่าปรับ ซึ่งหากแนวทางดังกล่าวได้รับความเห็นชอบในระดับนโยบาย โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันผลักดัน ให้มีการปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมกฎหมายในประเด็นดังกล่าวให้สามารถดำเนินการได้โดยไม่ขัดต่อกฎหมายต่อไปในอนาคต กองทุนสิ่งแวดล้อมอาจเป็นกลไกหนึ่งในกระบวนการทำงาน โดยอยู่ในสถานะผู้ดำเนินการจัดเก็บและบริหารเงินค่าปรับเพื่อสนับสนุนเงินทุนให้กับหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมต่อไป

๓) การจัดเก็บรายได้จากค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการถุงพลาสติกหูหิ้ว

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเร่งรัดการดำเนินงานตาม Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๓ ที่มีเป้าหมาย คือ การลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้งภายในปี ๒๕๖๕ ด้วยการใช้วัสดุทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและการนำขยะพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์ร้อยละ ๑๐๐ ภายในปี ๒๕๗๓ และภายใต้ร่างแผนปฏิบัติการจัดการด้านขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๓ ได้มีกลไกทางด้านเศรษฐศาสตร์ในการขับเคลื่อน คือ การลดหย่อนภาษี การให้เงินอุดหนุนเบี้ยต่ำ การเก็บค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์พลาสติก

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาผลการดำเนินการที่ผ่านมา กรมควบคุมมลพิษได้ดำเนินการศึกษากลไกการดำเนินงานด้านเศรษฐศาสตร์ การพัฒนากฎหมาย เพื่อใช้ในการบริหารจัดการพลาสติกที่มีความเป็นไปได้ ดังนี้

๑) ความเป็นไปได้ในการออกประกาศภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการให้บริการเกี่ยวกับถุงพลาสติกหูหิ้วของศูนย์การค้า ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต และร้านสะดวกซื้อ โดยคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ (กกร.) ขณะนี้อยู่ระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้ของช่องทางการออกประกาศ โดยกองกฎหมายกรมควบคุมมลพิษ

๒) การผลักดันกฎหมาย ให้มีกลไกทางด้านเศรษฐศาสตร์ไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่...) พ.ศ. .... เนื่องจาก (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมฯ ได้ผ่านการเห็นชอบโดยคณะรัฐมนตรีและผ่านการพิจารณาวาระที่ ๑ ของคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว ดังนั้น การเพิ่มเติมกลไกทางด้านเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเป็นหลักการใหม่ อาจเป็นไปได้ยากและต้องการหรือความเป็นไปได้อีกกับคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยกองกฎหมายกรมควบคุมมลพิษดำเนินการต่อไป

๓) การผลักดันกฎหมายใหม่ โดยยก (ร่าง) พระราชบัญญัติการบริหารจัดการขยะทุกประเภท พ.ศ.... เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาจัดการบรรจุภัณฑ์ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นไปตามแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติที่ ๕ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นโครงการที่ต้อง ดำเนินการภายใน ๕ ปี นับจากที่แผนดังกล่าวได้รับความเห็นชอบ โดยให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเสริมสร้างความร่วมมือทุกภาคส่วนให้เข้ามามีบทบาทในระบบจัดการขยะมูลฝอย การกำหนดบทบาทหน้าที่ของภาครัฐส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่น เอกชน ผู้ประกอบการ NGOs และประชาชน ในกฎหมายที่จะพัฒนาขึ้นเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบ ร่วมกันในการจัดการมูลฝอย ทั้งนี้ อาจมีมาตรการสนับสนุน (Incentives) เพื่อให้เกิดกลไกดังกล่าว โดยกองกฎหมายกรมควบคุมมลพิษ

๔) การพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ถุงพลาสติกในห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาเก็ต และร้านค้าสะดวกซื้อ ในพื้นที่ ๒๔ จังหวัดชายทะเล จากการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ ณ กรมควบคุมมลพิษ ที่ประชุมมีข้อคิดเห็นควรขอความร่วมมือในการจัดเก็บค่าถุงพลาสติกจากผู้บริโภคในห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาเก็ต และร้านสะดวกซื้อในพื้นที่เกาะ รวมทั้งเสนอให้มี “วันงดใช้ถุงพลาสติกทั่วประเทศ” เพื่อเป็นการสร้างความตระหนักแก่ผู้บริโภค ซึ่งจะได้อารมณ์ร่วมกับกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งต่อไป

(ที่มา : รายงานประชุมคณะทำงานด้านการพัฒนาการจัดการขยะพลาสติก ในการประชุมคณะอนุกรรมการบริหารจัดการขยะพลาสติกครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑)

สืบเนื่องจากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑ มีมติเห็นชอบ เรื่อง กลไกการขับเคลื่อนการงดใช้ถุงพลาสติก เพื่อใช้เป็นนโยบายความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการดำเนินงานเพื่อลดและเลิกใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว (Single – Use Plastic) ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ภายใต้ Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๗๓ ซึ่งปัจจุบันสามารถลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วทั้งในตลาดสดเทศบาลและเอกชน รวมทั้งห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต และร้านสะดวกซื้อได้แล้วกว่า ๓,๐๐๐ ล้านใบ

โดยกลไกการขับเคลื่อนการงดแจกถุงพลาสติกโดยการประสานความร่วมมือกับห้างร้านกว่า ๘๐ แห่ง ในการงดแจกถุงพลาสติกให้กับลูกค้าผู้ใช้บริการ โดยได้เริ่มดำเนินการไปแล้วเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ เพื่อแสดงเจตนารมณ์การลดใช้พลาสติกอย่างยั่งยืนสนองนโยบาย Everyday Say No To Plastic Bags สอดคล้องกับ Roadmap ของประเทศ โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินโครงการทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อมเป็นกิจกรรม “มาตรการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ” และกิจกรรม “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดรับ ลดให้ ลดใช้ถุงพลาสติก” ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ โดยได้จัดกิจกรรมรณรงค์การลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วในตลาดสดทั่วประเทศ โดยกรม ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมร่วมกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ๑-๑๖ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ๗๖ จังหวัด และอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน และ ได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) "ประชารัฐทำดีด้วยหัวใจ ลดรับ ลดให้ ลดใช้ถุงพลาสติก" โดยได้

ขับเคลื่อนการลด ละ เลิก ใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง (Single use) โดยได้มีการลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดรับ ลดให้ ลดใช้ถุงพลาสติก” ร่วมกับภาคีเครือข่ายภาคเอกชนจำนวน ๔๓ แห่ง เพื่อดำเนินการรณรงค์ลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วในวันสิ่งแวดล้อมไทยและวันที่ ๔ ของทุกเดือน รวมทั้งเป็นจุดรับบริจาคถุงผ้าในโครงการ “บริจาคถุงผ้าใส่ยากลับบ้าน” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ทุกภาคส่วนร่วมมือทำความดีด้วยหัวใจ ลดรับ ลดให้ ลดใช้ถุงพลาสติก โฟม และพลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม (Cap seal) อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน

ทั้งนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการขยะพลาสติกและขยะอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๓ คณะ ประกอบด้วย คณะทำงานด้านการพัฒนากลไกการจัดการพลาสติกและขยะอิเล็กทรอนิกส์ คณะทำงานด้านการส่งเสริมและรณรงค์ประชาสัมพันธ์การจัดการขยะพลาสติกและขยะอิเล็กทรอนิกส์ คณะทำงานด้านการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากขยะพลาสติก

บทที่ ๕

วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์

๕.๑ วิสัยทัศน์

กองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นกลไกทางการเงินที่มั่นคง สนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศอย่างยั่งยืน และมีธรรมาภิบาล

๕.๒ เป้าประสงค์

๑) กองทุนสิ่งแวดล้อมมีเงินกองทุนเพียงพอ เพื่อดำเนินการตามแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในแต่ละปีงบประมาณ

๒) กองทุนสิ่งแวดล้อมมีแนวทางในการดำเนินการจัดหารายได้จากแหล่งเงินที่มีศักยภาพเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

๕.๓ กลยุทธ์การจัดหารายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕

จากสถานการณ์ทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อมและการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) ของการจัดหารายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม บ่งชี้ว่ากองทุนสิ่งแวดล้อมเริ่มเข้าสู่ภาวะวิกฤตด้านสภาพคล่องของเงินทุนหมุนเวียน คือ มียอดเงินคงเหลือสุทธิต่ำกว่าวงเงินตามแผนการใช้จ่ายเงินกองทุน รวมถึงกองทุนสิ่งแวดล้อมยังมีปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนและอุปสรรคอยู่หลายประการ เช่น เงินหมุนเวียนคืนกลับในลักษณะของเงินต้น และดอกเบี้ยเงินกู้ และเงินค่าบริการและค่าปรับที่ต้องส่งคืนกองทุนสิ่งแวดล้อมยังมีสัดส่วนต่ำมาก ในขณะที่การจัดสรรเงินอุดหนุนแบบให้เปล่า เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามนโยบายของรัฐบาลมีเป็นจำนวนมาก แม้ว่าจะมีการปรับแผนการจัดสรรเงินในรูปแบบเงินกู้มากขึ้นในช่วงระยะเวลาของแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ดังนั้น เงินต้นของกองทุนสิ่งแวดล้อมลดลงกลายเป็นจุดอ่อนที่สำคัญในการบริหารจัดการกองทุน

ในขณะเดียวกันมีจุดแข็งและโอกาสที่กำลังจะเข้ามาทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีสถานะทางการเงินที่ดีขึ้น เช่น ยังคงมีเป้าหมายที่นำมาเป็นกรอบในการจัดสรรเงินกองทุนตามลำดับความสำคัญภายใต้กรอบนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติของประเทศได้ เนื่องจากทิศทางนโยบายและแผนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศได้อย่างต่อเนื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมีความสอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ดังนั้น เพื่อให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีเงินทุนที่เพียงพอต่อการใช้จ่ายตามแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนในปีงบประมาณต่อไป กองทุนสิ่งแวดล้อมจึงต้องมีการดำเนินการทบทวนแผนจัดหารายได้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔) เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์การเงินในปัจจุบัน และเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินการจัดหารายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว โดยกำหนดวิธีการและแนวทางให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการระยะยาวกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕

(ฉบับทบทวนประจำปีงบประมาณ) ทั้งนี้ สามารถกำหนดเป็นประเด็นกลยุทธ์ในการจัดหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมได้ ดังนี้

๕.๓.๑ กลยุทธ์ที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดหารายได้จากแหล่งรายได้ในปัจจุบัน

ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๑ เป็นการพัฒนาศักยภาพในการจัดหารายได้จากแหล่งรายได้ในปัจจุบัน เพื่อตอบสนองต่อกลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยการปรับปรุงกระบวนการทำงานเดิม ซึ่งจะดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ ที่มีความคาดหวังในการจัดหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมแบบระยะสั้น เพื่อให้ได้รับงบประมาณสำหรับการจัดสรรอย่างรวดเร็ว เน้นการพัฒนาศักยภาพในการจัดหารายได้จากแหล่งรายได้ในปัจจุบัน โดยให้ความสำคัญกับแหล่งรายได้ตามแหล่งเงินตามมาตรา ๒๒ (๔) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี ที่จะเป็แหล่งเงินหลักในการใช้ดำเนินงานกองทุนสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง แต่ต้องมีการตั้งค่างบประมาณในแต่ละปี โดยควรเน้นไปที่โครงการที่เป็นลักษณะของแผนงานบูรณาการ ซึ่งเป็นแผนงานที่มีแนวโน้มที่รัฐบาลให้ความสำคัญมากกว่าแผนงานงบประมาณตามภารกิจพื้นฐาน

การเพิ่มประสิทธิภาพรายรับของกองทุนสิ่งแวดล้อมตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๒ (๓) จากการจัดเก็บค่าบริการและค่าปรับมาตรา ๙๓ โดยปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการในการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวโน้มการจัดทำระบบบำบัดน้ำเสีย และระบบจัดการของเสียมากขึ้น แต่ขณะเดียวกันที่ผ่านมากการจัดเก็บค่าบริการและค่าปรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมไม่สามารถจัดเก็บได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้มีเงินสมทบเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมในสัดส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับงบประมาณที่ได้ให้การสนับสนุนไป และมาตรา ๒๒ (๖) เงินจากดอกผลและผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทุนนี้ ถึงแม้ว่าเงินรายรับที่ได้จากทั้ง ๒ แหล่งที่กล่าวมา จะมีปริมาณในแต่ละปีไม่มากเท่าที่ควร แต่ก็มีความจำเป็นในการให้ความสำคัญกับการจัดหารายได้จากทั้ง ๒ แหล่ง ที่เป็นงบประมาณแบบไหลเข้าต่อเนื่องทุกๆ ปี รวมถึงการควบคุม วางแผนการจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนในแต่ละปี โดยวางแผนลำดับโครงการที่มีความสำคัญเป็นลำดับแรก และอาจกำหนดสัดส่วนการสนับสนุนเงินกู้มากกว่าเงินอุดหนุน เพื่อให้เกิดเงินหมุนเวียนกลับเข้ามากองทุนสิ่งแวดล้อมได้

๕.๓.๒ กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาศักยภาพการจัดหารายได้

ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๒ เป็นการดำเนินการการจัดหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมแบบระยะกลาง เพื่อตอบสนองต่อกลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยการปรับปรุงกระบวนการทำงานเดิม โดยการพัฒนา ศักยภาพในการจัดหารายได้จากแหล่งรายได้ที่ถูกระบุไว้ในมาตรา ๒๒ ที่มีความเป็นไปได้ในการจัดหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมในช่วงระยะ ๒ – ๓ ปี เช่น เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ ในมาตรา ๒๒ (๕)

๕.๓.๓ กลยุทธ์ที่ ๓ การจัดหารายได้ในระยะยาว

ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๓ เป็นการดำเนินการการจัดหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมแบบระยะยาว เพื่อตอบสนองต่อกลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยการริเริ่มกระบวนการทำงานในรูปแบบใหม่ โดยเป็นการเตรียมการศึกษาแนวทางในการจัดหารายได้จากแหล่งรายได้ที่เพิ่มขึ้นมาจาก (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... เช่น เงินที่ได้จากการจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาล และแหล่งรายได้จากการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการปล่อยมลพิษที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ กิจกรรม หรือการผลิตหรือ

การใช้ผลิตภัณฑ์ เป็นต้น รวมถึงการเตรียมการจัดทำกฎหมายรองเพื่อรองรับกับพระราชบัญญัติฉบับใหม่ที่มี
แนวโน้มจะมีผลบังคับใช้ภายในปี ๒๕๖๕ และการเตรียมการศึกษาและจัดหาแหล่งรายได้ที่มีแหล่งเงินทุน
สมทบเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน ซึ่งจะให้ความสำคัญกับการกำหนดแนวทางการจัดเก็บรายได้จาก
จากสินค้าที่ก่อให้เกิดมลพิษ ตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pay Principle : PPP) และตาม
หลักการผู้ได้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary Pay Principle : BPP) เพื่อให้มีแหล่งรายได้ที่มั่นคง
พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ และ (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริม
และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... ได้ศึกษาถึงการใช้มาตรการทางภาษี ค่าธรรมเนียมและ
มาตรการทางการเงินเข้ามาใช้ในการจัดเก็บรายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมได้มากขึ้นและต่อเนื่อง รวมถึงการออก
กฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องกับผลการศึกษาเพื่อให้สามารถจัดเก็บรายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมได้
และศึกษาแหล่งรายได้จากแหล่งอื่นๆ ที่สามารถรับมาเพื่อดำเนินการกองทุนได้ ซึ่งใน (ร่าง) พระราชบัญญัติ
ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... ได้มีการกำหนดแหล่งที่มาของเงินทุนไว้อย่างกว้างๆ
ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้กำหนดนโยบายกองทุน ผู้จัดการกองทุน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้สามารถบริหาร
จัดการกองทุนได้อย่างคล่องตัวและเป็นช่องทางในการแก้ไขปัญหาการเงินของกองทุนอีกช่องทางหนึ่ง
หากแหล่งเงินทุนที่ระบุไว้ไม่สามารถสนับสนุนเข้ากองทุนได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ และอาจสามารถ
พัฒนาแหล่งเงินทุนใหม่อื่นๆ ให้เป็นแหล่งเงินทุนหลักได้ในอนาคต อาจเน้นไปที่แหล่งรายได้จากการสนับสนุน
งบประมาณจากองค์การระหว่างประเทศ เช่น กองทุนภูมิอากาศสีเขียว (Green Climate Fund : GCF) เป็นต้น
ซึ่งแหล่งเงินทุนจากองค์การระหว่างประเทศนี้ จะมีการกำหนดเงื่อนไขและข้อตกลงต่างๆ ให้หน่วยงานที่ได้รับ
งบประมาณต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กำหนด และกลไกการสนับสนุนเงินภายใต้แผนงาน
ปกป้องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับสากล (International Climate Initiative : IKI) ด้านการ
เปิดรับข้อเสนอโครงการ ยังคงเน้นให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์คาร์บอนต่ำ การดำเนินการลดก๊าซเรือน
กระจกที่เหมาะสมของประเทศ (NAMA) พลังงานทดแทน ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน การขนส่ง การลดการ
ปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่า (REDD +) รวมถึงข้อเสนอโครงการในด้าน
การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภายใต้ยุทธศาสตร์การปรับตัวระดับชาติ อาทิ การจัดการน้ำ
และการใช้ที่ดินโดยอาศัยระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ แผนงาน IKI
ได้สนับสนุนด้านเงินทุนแก่โครงการที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศและความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งให้
เงินทุนแก่พันธสัญญาภายใต้กรอบอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ได้สนับสนุนด้านเงินทุน
แก่โครงการราว ๕๐๐ โครงการ ในกว่า ๑๐๐ ประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการรายได้จากแหล่งรายได้ในปัจจุบัน

เป้าประสงค์ : กองทุนสิ่งแวดล้อมมีแหล่งเงินสมทบเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมจากแหล่งรายได้ปัจจุบันที่สอดคล้องกับแผนการใช้จ่ายเงินในแต่ละปีงบประมาณอย่างรวดเร็ว

แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย
๑. การจัดการรายได้จากแหล่งเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี(แหล่งเงินตามมาตรา ๒๒ (๔))	กองทุนสิ่งแวดล้อมมีการดำเนินการขอรับเงินสมทบเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมในรูปแบบของเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี	วงเงินงบประมาณสมทบจากงบประมาณแผ่นดินในแต่ละปี ปี ๒๕๖๐ (๑๐๐ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๑ (๑๐๐ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๒ - ปี ๒๕๖๓ - ปี ๒๕๖๔ - ปี ๒๕๖๕ (๑๐๐ ล้านบาท)
๒. การพัฒนาแนวทางการจัดเก็บรายได้จากค่าบริการ/ค่าปรับ ตามมาตรา ๙๓ (แหล่งเงินตามมาตรา ๒๒ (๓))	กองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถจัดเก็บรายได้จากค่าบริการ/ค่าปรับตามมาตรา ๙๓ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	รายได้ที่จัดเก็บได้จากค่าบริการและค่าปรับตามแหล่งเงินมาตรา ๒๒ (๓) ปี ๒๕๖๐ (๔.๔๕ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๑ (๕.๐๐ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๒ (๕.๒๕ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๓ (๕.๕๑ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๔ (๕.๗๙ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๕ (๖.๑๐ ล้านบาท)
๓. การพัฒนาแนวทางการหาประโยชน์และเงินได้จากดอกผลจากเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม (แหล่งเงินทุนตามมาตรา ๒๒ (๖))	กองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับดอกผลและงบประมาณเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม	จำนวนรายได้จากดอกผลและผลประโยชน์อื่นๆ ในแต่ละปี ปี ๒๕๖๐ (๑๕.๔๓ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๑ (๑๗.๐๖ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๒ (๑๔.๗๗ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๓ (๑๔.๓๔ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๔ (๑๓.๙๘ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๕ (๑๓.๓๑ ล้านบาท)

กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาศักยภาพการจัดการรายได้

เป้าประสงค์ : กองทุนสิ่งแวดล้อมมีแหล่งเงินสมทบเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นจากแหล่งเงินบริจาคและแหล่งเงินอื่นๆ ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย
๑. การศึกษาและดำเนินการเพื่อขอรับเงินสมทบเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมจากภาคเอกชน และองค์การระหว่างประเทศ ตามมาตรา ๒๒ (๕)	เพื่อจัดทำแนวทาง/รายได้ในการสมทบเงินเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมจากภาคเอกชน และองค์การระหว่างประเทศ	มีเงินสมทบเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมอย่างน้อย ๑ แหล่ง

กลยุทธ์ที่ ๓ การจัดการรายได้ในระยะยาว

เป้าประสงค์ : กองทุนสิ่งแวดล้อมมีแหล่งรายได้ที่มีศักยภาพในการสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย
๑. การแสวงหาแหล่งรายได้ที่มีเงินหมุนเวียนเข้ากองทุนอย่างสม่ำเสมอ	กองทุนสิ่งแวดล้อมมีช่องทางเพื่อเพิ่มโอกาสในการได้รับการสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนที่มีศักยภาพ	กองทุนสิ่งแวดล้อมมีการกำหนดที่มาของแหล่งรายได้ที่เพิ่มขึ้น และมีแนวทางการจัดเก็บรายได้ ตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter pays principle) หรือ หลักการผู้ได้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary pays principle)
๒. การออกกฎหมายลำดับรองเพื่อรองรับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. .... ได้รับงบประมาณจากน้ำบาดาล ภาษีสิ่งแวดล้อม หรือค่าธรรมเนียมสิ่งแวดล้อม	มีกฎหมายรองเพื่อรองรับการไหลเข้าของแหล่งเงินทุนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.	มีกฎหมายลำดับรองที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ....

แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย
๓. การขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งเงินทุนภายในและระหว่างประเทศ	ได้รับงบประมาณจากแหล่งเงินทุนภายในหรือระหว่างประเทศในแบบต่อเนื่อง	มีการดำเนินเพื่อขอรับการสนับสนุนเงินจากแหล่งเงินทุนภายในหรือระหว่างประเทศอย่างน้อย ๑ แห่ง ภายในปี ๒๕๖๔

บทที่ ๖

แผนปฏิบัติการจัดการรายได้กองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕

๖.๑ การดำเนินงานเพื่อจัดการรายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานเพื่อจัดการรายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ จะเป็นการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ภายใต้กลยุทธ์ของแผนจัดการรายได้ทั้ง ๓ กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการรายได้จากแหล่งรายได้ในปัจจุบัน เป็นการดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อกลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยการปรับปรุงกระบวนการทำงานเดิม โดยมุ่งเน้นการมีรายได้ที่สมดุลและเพียงพอต่อการขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในสภาวะวิกฤตทางการเงิน ซึ่งเป็นกรณีเร่งด่วนภายใต้แผนจัดการรายได้กองทุนสิ่งแวดล้อม ช่วงปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ โดยเน้นการดำเนินการตามแหล่งรายได้ที่ระบุไว้ซึ่งการขอรับการสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อสมทบเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมในระยะ ๒ - ๓ ปีแรก ยังคงมีความจำเป็นต่อการบริหารจัดการทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายในการส่งเงินคืนกองทุนสิ่งแวดล้อม จากการจัดเก็บค่าบริการและค่าปรับจาก การให้บริการบำบัดน้ำเสียรวมและกำจัดของเสียรวม ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา ๙๓ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕

กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาศักยภาพการจัดการรายได้ เป็นการดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อกลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยการปรับปรุงกระบวนการทำงานเดิม โดยการส่งเสริมและยกระดับการบริหารจัดการเงินกองทุนโดยมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และ ส่งเสริมให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีรายได้ใหม่ๆ จากองค์กรหรือหน่วยงานที่เข้าร่วมสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมโดยความสมัครใจในรูปแบบต่างๆ เช่น การเตรียมการเพื่อการรองรับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมฉบับใหม่ที่คาดว่าจะมีผลบังคับใช้ในปี ๒๕๖๓ โดยเน้นการศึกษาและเตรียมการออกกฎหมายรอง และศึกษาแนวทางในการจัดการรายได้จากองค์กรระหว่างประเทศ เช่น กองทุนภูมิอากาศสีเขียว (Green Climate Fund : GCF) แหล่งเงินทุนจาก แผนงานปกป้องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับสากล (International Climate Initiative : IKI) เป็นต้น

กลยุทธ์ที่ ๓ การจัดการรายได้ในระยะยาว เป็นการตอบสนองต่อกลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยการริเริ่มกระบวนการทำงานในรูปแบบใหม่ โดยมุ่งเน้นการศึกษา วิเคราะห์ และกำหนด แนวทางการได้มาของรายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมที่มั่นคงและยั่งยืน เช่น การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดเก็บเงินภายใต้หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter pays principle) หรือ หลักการผู้ได้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary pays principle) การออกกฎหมายลำดับรอง เป็นต้น และกำหนดเป็นมาตรการ หลักเกณฑ์ หรือแนวทาง ในการจัดเก็บเงินเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม โดยดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ประเภทสินค้าและบริการที่ก่อให้เกิดมลพิษ เป็นรายสาขา (Sectoral Analysis) และจัดลำดับความสำคัญการศึกษาวิเคราะห์ตามศักยภาพของสาขาการผลิตสินค้า และการให้บริการ จัดเก็บภาษี ค่าธรรมเนียมและมาตรการทางการเงิน

๖.๒ แผนปฏิบัติการภายใต้แผนจัดหารายได้กองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔)

กลยุทธ์	แผนงาน/ โครงการ	วัตถุประสงค์ แผนงาน/โครงการ	กิจกรรมย่อย	ปีที่ ๑ (๒๕๖๐)	ปีที่ ๒ (๒๕๖๑)	ปีที่ ๓ (๒๕๖๒)	ปีที่ ๔ (๒๕๖๓)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๔)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๕)	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	
กลยุทธ์ในการ เพิ่มรายได้โดย การปรับปรุง กระบวนการ ทำงานเดิม	๑. การจัดหา รายได้จากแหล่ง เงินงบประมาณ รายจ่ายประจำปี (แหล่งเงินตาม มาตรา ๒๒ (๔))	กองทุนสิ่งแวดล้อมมี การดำเนินการ ขอรับเงินสมทบใน รูปแบบของเงิน งบประมาณรายจ่าย ประจำปีภายใต้แผน บูรณาการเชิง ยุทธศาสตร์	๑.๑ ศึกษาวิเคราะห์ ทิศทางและยุทธศาสตร์ การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ ชาติและแผนระดับชาติ	←						วงเงินงบประมาณสมทบจาก งบประมาณรายจ่ายประจำปีใน แต่ละปี ปี ๒๕๖๐ (๑๐๐ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๑ (๑๐๐ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๒ - ปี ๒๕๖๓ - ปี ๒๕๖๔ - ปี ๒๕๖๕ (๑๐๐ ล้านบาท)	สผ. (กนผ.)	
			๑.๒ การวิเคราะห์ สถานการณ์ การเงิน กองทุนสิ่งแวดล้อม ผลการดำเนินการของ กองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้ประกอบการ คาดการณ์งบประมาณใน การจัดทำแผนการขอ งบประมาณประจำปี	←								สผ. (กนผ./กตป./ กวล./ กвт.)
			๑.๓ ศึกษาและจัดทำ คำของบประมาณ รายจ่ายประจำปี เพื่อ เสนอขอรับงบประมาณ รายจ่ายประจำปี	←								

กลยุทธ์	แผนงาน/ โครงการ	วัตถุประสงค์ แผนงาน/โครงการ	กิจกรรมย่อย	ปีที่ ๑ (๒๕๖๐)	ปีที่ ๒ (๒๕๖๑)	ปีที่ ๓ (๒๕๖๒)	ปีที่ ๔ (๒๕๖๓)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๔)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๕)	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ
			๑.๔ ศึกษาและจัดทำ ฐานข้อมูลที่เป็นระบบ เพื่อใช้ในการประก การของงบประมาณ ประจำปี และปรับปรุง ข้อมูลให้ทันสมัย				←→				สผ. (กนผ.)
กลยุทธ์ในการ เพิ่มรายได้โดย การปรับปรุง กระบวนการ ทำงานเดิม (ต่อ)	๒. การพัฒนา แนวทางการ จัดเก็บรายได้ จากค่าบริการ/ ค่าปรับ ตาม มาตรา ๙๓ (แหล่งเงินตาม มาตรา ๒๒ (๓))	กองทุนสิ่งแวดล้อม สามารถจัดเก็บ รายได้จาก ค่าบริการ/ค่าปรับ ตามมาตรา ๙๓ ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	๒.๑ ศึกษาวิเคราะห์ แนวทางและผลการ ดำเนินงานจัดเก็บ ค่าบริการ และค่าปรับ ตามมาตรา ๙๓ ๒.๒ กำหนด หลักเกณฑ์ในการ พิจารณาอัตราการนำส่ง เงินเข้ากองทุน สิ่งแวดล้อมของ อปท. ในแต่ละพื้นที่ให้มีความ ชัดเจน	←→	←→					รายได้ที่จัดเก็บได้จาก ค่าบริการและค่าปรับตาม แหล่งเงินมาตรา ๒๒ (๓) ปี ๒๕๖๐ (๔.๔๕ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๑ (๕.๐๐ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๒ (๕.๒๕ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๓ (๕.๕๑ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๔ (๕.๗๙ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๕ (๖.๑๐ ล้านบาท)	สผ. (กตป.)/ คพ. คพ.

กลยุทธ์	แผนงาน/ โครงการ	วัตถุประสงค์ แผนงาน/โครงการ	กิจกรรมย่อย	ปีที่ ๑ (๒๕๖๐)	ปีที่ ๒ (๒๕๖๑)	ปีที่ ๓ (๒๕๖๒)	ปีที่ ๔ (๒๕๖๓)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๔)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๕)	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ
			๒.๓ รับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างแนวทางและมาตรการ ๒.๔ การประชาสัมพันธ์แนวทาง/มาตรการ ๒.๕ ขับเคลื่อนแนวทางและมาตรการการจัดเก็บค่าบริการและค่าปรับตามมาตรา ๙๓		↔		↔				คพ. สผ. (กตป./ กลก.)/คพ. สผ. (กตป.)/ คผ.
กลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยการปรับปรุงกระบวนการทำงานเดิม (ต่อ)	๓. การพัฒนาแนวทาง การหาประโยชน์และเงินได้จากดอกผลจากเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม (แหล่งเงินทุนตามมาตรา ๒๒ (๖))	กองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับดอกผลและงบประมาณเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม	๓.๑ ศึกษาวิเคราะห์แนวทาง และผลการดำเนินงานจากการหาผลประโยชน์ ๓.๒ จัดทำแนวทางการหาประโยชน์จากเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ๓.๓ ขับเคลื่อนแนวทางและติดตามประเมินผล	↔	↔	↔	↔	↔	↔	จำนวนรายได้จากดอกผลและผลประโยชน์อื่นๆ ในแต่ละปี ปี ๒๕๖๐ (๑๕.๔๓ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๑ (๑๗.๐๖ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๒ (๑๔.๗๗ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๓ (๑๔.๓๔ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๔ (๑๓.๙๘ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๕ (๑๓.๓๑ ล้านบาท)	สผ. /บก./ กรุงเทพฯ

กลยุทธ์	แผนงาน/ โครงการ	วัตถุประสงค์ แผนงาน/โครงการ	กิจกรรมย่อย	ปีที่ ๑ (๒๕๖๐)	ปีที่ ๒ (๒๕๖๑)	ปีที่ ๓ (๒๕๖๒)	ปีที่ ๔ (๒๕๖๓)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๔)	ปีที่ ๔ (๒๕๖๕)	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ
กลยุทธ์ในการ เพิ่มรายได้โดย การปรับปรุง กระบวนการ ทำงานเดิม (ต่อ)	๑. การศึกษา และดำเนินการ เพื่อขอรับเงิน สมทบเข้า กองทุน สิ่งแวดล้อมจาก องค์การระหว่าง ประเทศ ตาม มาตรา ๒๒ (๕)	แนวทาง/รายได้ใน การสมทบเงินเข้า กองทุนสิ่งแวดล้อม จากองค์การระหว่าง ประเทศ	๑.๑ ศึกษาและ กำหนดแนวทางการ จัดหารายได้จากองค์การ ระหว่างประเทศ		↔					มีเงินสมทบเข้าสู่กองทุน อย่างน้อย ๑ แหล่ง ภายในปี ๒๕๖๕ <u>ปี ๒๕๖๐</u>	สผ.
			๑.๒ จัดทำแนวทาง ความเป็นไปได้ในการ ขอรับการสนับสนุน			↔				(ผลการศึกษาแนวทางในการ สมทบเงิน) <u>ปี ๒๕๖๑</u>	สผ.
			๑.๓ นำเสนอแนวทางการ จัดหารายได้จากองค์การ ระหว่างประเทศต่อ ผู้บริหาร/คณะกรรมการ กองทุนสิ่งแวดล้อม พิจารณา			↔				(สมัครเข้าร่วมเป็นหน่วยงานที่ ได้รับการรับรองจากองค์การ ระหว่างประเทศ) <u>ปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓</u> (ยังไม่ได้รับงบประมาณสมทบ)	สผ.
			๑.๔ ปรับปรุง/เพิ่มเติม กฎระเบียบนโยบายที่ เกี่ยวข้องให้สอดคล้อง กับการดำเนินงานของ องค์การระหว่างประเทศ และภาคเอกชนที่จะ ขอรับการสนับสนุน							↔	<u>ปี ๒๕๖๕</u> (ได้รับงบประมาณสมทบ จำนวน ๑ แหล่ง ประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ)

กลยุทธ์	แผนงาน/ โครงการ	วัตถุประสงค์ แผนงาน/โครงการ	กิจกรรมย่อย	ปีที่ ๑ (๒๕๖๐)	ปีที่ ๒ (๒๕๖๑)	ปีที่ ๓ (๒๕๖๒)	ปีที่ ๔ (๒๕๖๓)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๔)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๕)	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ
			<p>๑.๕ การจัดเตรียมเอกสารเพื่อประกอบการเสนอขอรับการเสนอขอรับเงินจากภาคเอกชนและองค์การระหว่างประเทศ</p> <p>๒.๖ การสมัครเข้าร่วมเป็นหน่วยงานที่ได้รับ การรับรองจากองค์การระหว่างประเทศ</p> <p>๒.๗ บริหารเงินตามเงื่อนไขของแหล่งเงินทุนที่ตกลงไว้</p>				←→				<p>สผ.</p> <p>สผ.</p> <p>สผ. ปี ๒๕๖๕ (บริหารงบประมาณ)</p>
กลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยริเริ่มกระบวนการทำงานในรูปแบบใหม่	๑. การศึกษาแนวทางในการจัดหารายได้จากแหล่งรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและ	แนวทางในการจัดหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับแหล่งรายได้จากร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษา	๑.๑ ศึกษาและพัฒนาแหล่งรายได้จากการจัดเก็บภาษี ค่าธรรมเนียมและมาตรการทางการเงินเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม	←→						รายงานผลการศึกษาแนวทางในการจัดหารายได้จากแหล่งรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.	<p>สผ. (กณผ.)</p>

กลยุทธ์	แผนงาน/ โครงการ	วัตถุประสงค์ แผนงาน/โครงการ	กิจกรรมย่อย	ปีที่ ๑ (๒๕๖๐)	ปีที่ ๒ (๒๕๖๑)	ปีที่ ๓ (๒๕๖๒)	ปีที่ ๔ (๒๕๖๓)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๔)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๕)	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ
	รักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ.	คุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ.	๑.๒ ศึกษาและ ประสานเพื่อจัดทำ แนวทางในการส่งรายได้ จากกองทุน น้ำบาดาล					↔	↔	อัตราการนำเงินรายได้จาก การใช้น้ำบาดาล นำส่งเงินเข้า กองทุนสิ่งแวดล้อม ไม่เกิน ร้อยละ ๑๐ ของเงินรายได้ ส่วนที่นำเข้ากองทุนพัฒนา น้ำบาดาล	สผ. (กนผ.)
กลยุทธ์ในการ เพิ่มรายได้ โดยริเริ่ม กระบวนการ ทำงานใน รูปแบบใหม่ (ต่อ)	๒. การแสวงหา แหล่งรายได้ที่มี เงินหมุนเวียน เข้ากองทุนอย่าง สม่ำเสมอ	กองทุนสิ่งแวดล้อมมี ช่องทางเพื่อเพิ่ม โอกาสในการได้รับ การสนับสนุน สนับสนุนจากแหล่ง เงินทุนที่มีศักยภาพ	๒.๑ ศึกษา วิเคราะห์ กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และ มาตรการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ๒.๒ ศึกษาวิเคราะห์ ประเภทสินค้าและ บริการ ที่ก่อให้เกิด มลพิษ เป็นรายสาขา (Sectoral Analysis) เช่น ยานยนต์ อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสินค้า อุตสาหกรรม			↔			↔	กองทุนสิ่งแวดล้อมมีการ กำหนดที่มาของแหล่งรายได้ที่ เพิ่มขึ้น และมีแนวทางการ จัดเก็บรายได้ตามหลักการ ผู้ ก่อมลพิษเป็น ผู้จ่าย (Polluter pays principle) หรือ หลักการ ผู้ได้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary pays principle)	สผ. สผ./คพ. สส.

กลยุทธ์	แผนงาน/ โครงการ	วัตถุประสงค์ แผนงาน/โครงการ	กิจกรรมย่อย	ปีที่ ๑ (๒๕๖๐)	ปีที่ ๒ (๒๕๖๑)	ปีที่ ๓ (๒๕๖๒)	ปีที่ ๔ (๒๕๖๓)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๔)	ปีที่ ๔ (๒๕๖๕)	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ
			๒.๓ ยกร่างแนวทาง ในการจัดเก็บรายได้เข้าสู่ กองทุนสิ่งแวดล้อม ภายใต้ ตามหลักการ ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (PPP) ๒.๔ การรับฟังความ คิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย (Stakeholder) ในรูปแบบของการ ประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และ การ สัมมนาเพื่อรับฟัง ความเห็นในภาพรวม						↔		สผ. สผ.
กลยุทธ์ในการ เพิ่มรายได้ โดยริเริ่ม กระบวนการ ทำงานใน รูปแบบใหม่	๓. การออก กฎหมายลำดับ รอง เพื่อรองรับ พระราชบัญญัติ ส่งเสริมและ รักษาคุณภาพ	มีกฎหมายรองเพื่อ รองรับการไหลเข้า ของแหล่งเงินทุน ตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อม	๓.๑ จัดทำร่าง กฎหมายรอง ๓.๒. การจัดประชุม รับฟังความคิดเห็น ๓.๓ นำเสนอ คณะกรรมการกองทุน			↔		↔	↔	มีกฎหมายรองที่สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติส่งเสริมและ รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ.	สผ. สผ. สผ.

กลยุทธ์	แผนงาน/ โครงการ	วัตถุประสงค์ แผนงาน/โครงการ	กิจกรรมย่อย	ปีที่ ๑ (๒๕๖๐)	ปีที่ ๒ (๒๕๖๑)	ปีที่ ๓ (๒๕๖๒)	ปีที่ ๔ (๒๕๖๓)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๔)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๕)	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ
(ต่อ)	สิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ.	แห่งชาติ พ.ศ.	สิ่งแวดล้อม ๓.๔ นำเสนอ คณะกรรมการ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ						↔		สผ.
กลยุทธ์ในการ เพิ่มรายได้ โดยริเริ่ม กระบวนการ ทำงานใน รูปแบบใหม่ (ต่อ)	๔. การขอรับ การสนับสนุน งบประมาณจาก แหล่งเงินทุน ภายในและ ระหว่างประเทศ	ได้รับงบประมาณจาก แหล่งเงินทุนภายใน หรือระหว่างประเทศ ในแบบต่อเนื่อง	๔.๑ ศึกษาและ กำหนดเป้าหมายรายได้ จากแหล่งเงินทุนระหว่าง ประเทศ ๔.๒ ประสานและ ประชุมหารือข้อคิดเห็น ต่อแนวทางการ สนับสนุนเงินเข้ากองทุน สิ่งแวดล้อม ๔.๓ นำเสนอ คณะกรรมการกองทุน สิ่งแวดล้อมเห็นชอบ				↔	↔		มีการดำเนินการเพื่อขอรับการ สนับสนุนเงินจากแหล่งเงินทุน ภายในหรือระหว่างประเทศ อย่างน้อย ๑ แห่ง ภายในปี ๒๕๖๕ ประมาณ ๖ ล้านบาท	สผ.

- หมายเหตุ : สผ. คือ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 บก. คือ กรมบัญชีกลาง
 กรุงไทย คือ บมจ. ธนาคารกรุงไทย
 คพ. คือ กรมควบคุมมลพิษ
 สส. คือ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

บทที่ ๗

การติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลการทำงานตามแผนจัดหารายได้กองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ เป็นการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องกับกลยุทธ์ เป้าหมาย ที่ตั้งไว้ โดยสามารถนำแผนดำเนินงานภายใต้แผนจัดหารายได้กองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ ขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติได้จริง

๗.๑ แนวทางการดำเนินการ

ในการติดตามและประเมินผลการทำงานตามแผนจัดหารายได้กองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ มีแนวทางในการดำเนินการติดตามและประเมินผล ๒ แนวทาง ดังนี้

๗.๑.๑ การติดตามและประเมินผลตามแผนปฏิบัติการการจัดหารายได้ ประจำปี เพื่อติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ เพื่อขับเคลื่อนกลยุทธ์ตามแผนการจัดหารายได้ฯ และนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงแผนปฏิบัติการประจำปีในปีถัดไป ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่เกิดขึ้นกับกองทุนสิ่งแวดล้อม

๗.๑.๒ การติดตามและประเมินผลตามแผนปฏิบัติการการจัดหารายได้ โดยติดตามประเมินผลในภาพรวม เมื่อแผนได้ดำเนินการไปแล้วประมาณครึ่งแผนเพื่อนำผลการประเมิน ปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการมากำหนดแนวทางการจัดหารายได้เพิ่มเติมให้ดียิ่งขึ้นโดยคำนึงถึงสถานะทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม ณ ปัจจุบัน

๗.๒ กลไกการดำเนินการ

กองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยกลุ่มนโยบายและแผน เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการติดตามและประเมินผลสำเร็จของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการจัดหารายได้กองทุนสิ่งแวดล้อมรายปี และกลุ่มงานติดตามและประเมินผล เป็นหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนจัดหารายได้เมื่อแผนดำเนินการแล้วประมาณครึ่งแผน เพื่อนำผลการประเมินมากำหนดแผนเพิ่มเติม ทั้งนี้ กองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม อาจดำเนินการเองหรือให้บุคคลภายนอก ดำเนินการตามความเหมาะสม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑๑๘/๑ อาคารทิปโก้ ๒ ถนนพระรามที่ ๖

แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

โทรศัพท์ ๐๒ - ๒๖๕ - ๖๕๙๙ - ๘

โทรสาร ๐๒ - ๒๖๕ - ๖๕๘๘

<http://envfund.onep.go.th>

